

SIEMENS

NORGE

Strofe

Dagen og døgnet har sin melodi
arbeid – alvor – lek – poesi –
Man passer sitt yrke, man haster avsted,
man spiser og sover – og ferdig med det.
Tiden går videre fra gry til kveld,
dag etter dag – man er seg selv:
passelig munter og passelig trist,
snart er man gammel og pessimist.

Bedriftsblad for medarbeidere i firmaet og dets datterselskaper.

Utgiver: SIEMENS NORGE A/S, Rosenkrantzgt. 11, Oslo.

Ekspedisjon i Reklameavdelingen.

Redaktør: Eivind Kolstad.

F

ORVALTNINGEN av den menneskelige arbeidskraften i en bedrift er en oppgave som har trengt seg på oss i og med spesialiseringen og rasjonaliseringen i næringslivet. Ved oppdelingen av arbeidet i stadig mer spesielle og avgrensede oppgaver, vil kravene til de menneskene som skal løse disse oppgavene også bli spesielle. Noen av oss vil greie disse oppgavene bedre enn andre. En rasjonell løsning av en bedrifts fremgang blir derfor blant annet avhengig av valget av den rette mann på den rette plass.

I det daglige arbeid i en bedrift vil man stadig måtte samarbeide med andre. Arbeidslederne skal få de enkelte mennesker, og grupper av mennesker, til å utføre arbeidet slik at bedriftens fremgang blir tilfredsstillende. Forskjellige mennesker i en arbeidsgruppe vil under dette arbeid komme i kontakt med hverandre, de skal sammen løse sine oppgaver. Muligheter for uoverensstemmelser og misnøye er alltid til stede, og noen mennesker synes å ha særlige evner til å se disse mulighetene.

Skal vi yte en innsats av verdi, må vi ha en positiv innstilling til arbeidet og arbeidsmiljøet. Og først når vi har en slik villighet og positiv innstilling kan vi være med å lage et arbeidsmiljø som gjør at også andre gjør sin innsats med glede.

Menneskene er forskjellige. De har forskjellige krav til selvutfoldelse, til selvstendighet. Noen må ha et visst albuerom for å trives, de må kanskje betros oppgaver som stiller særlige krav til dem. Noen mennesker trenger mennesker om seg for å kunne trives. Kontakten med andre er en nødvendighet. Andre igjen synes det er bedre å få være i ro, vekk fra andre.

Trivselen er avhengig av at arbeidsmiljøet er godt, og at det er tilpasset det enkelte menneskes behov. Men det er ikke alltid like enkelt å få til.

Alle bedrifter har ikke bare de tekniske, økonomiske og organisatoriske problemer, men også de menneskelige å ta hensyn til. Mennesket er et levende individ av kjøtt og blod, med håp og skuffelser, gleder og sorger, ambisjoner og fremtidsplaner og meget annet. Disse menneskelige egenskaper har en vesentlig innvirkning på den enkeltes innsats i arbeidslivet og dermed også effektiviteten som helhet. Dette burde igjen tilsi at vi gikk inn for en like rasjonell forvaltning av den menneskelige produksjonsfaktor som de andre.

Men uansett hvilken stilling man har i en bedrift er det *villigheten* til å gå inn for løsningen av de oppgaver en blir betrodd som betyr mest for effektiviteten!

Referat fra bedriftsutvalgets møte den 21.12.1964

Tilstede:

T. Dehli Jemtland, T. Selmer, K. Astrup, A. Boye Evensen, A. Ihle, T. Jacobsen, H. Nielsen, E. Engh, I. D. Bjørntvedt.

Til behandling forelå:

1. Direksjonens redegjørelse vedr. firmaets drift.

Omsetningen i forretningsåret 1963/64 var 156 mill. kroner mot budsjettert 160 mill., og nettoresultatet viste et overskudd på 1,5 mill. kr. — mer enn budsjettert.

Omsetningen totalt fordelt på avdelingene så slik ut:

Avd.	Oms. 1963/64	Oms. 1962/63
10/20	50 mill. kr.	62 mill. kr.
30	14 »	12 »
40	27 »	15 »
60	14.5 »	12 »
80	36 »	32 »
90	15 »	15 »

Bestillingsinngangen viste en stigende tendens siste forretningsår, nemlig 151.5 mill. og 11 mill. mer enn året før.

Skipsavdelingen (gr. 25) bl. a. hadde en bestillingsinngang på 10.5 mill. mot 2 mill. i 1962/63. Dette skyldes for en stor del at denne avd. i stor konkurranse fikk en bestilling på deksutstyr til ialt 10 spesialskip for frakt av biler.

Av interessante bestillinger ellers kan nevnes:

Sør-Norge Aluminium (Husnes) 5 mill. kr.
Tyssefaldene - apparatanlegg 3 »
Norsk Hydro (Røldal-Suldal) apparat-anlegg 5 »

Omsetningen på gruppene fjernskrivere og bærefrekvens viste en stor økning som til en viss grad skyldes at leveringene p.g.a. forsinkelser hadde samlet seg opp.

Konstellasjonen EEC/EFTA skaper fremdeles store vanskeligheter for oss, særlig når det gjelder leveringer av generatorer. Likeledes vil den nye engelske tollavgiften på 15% volde noen problemer for oss i tiden som kommer.

Lagerbeholdningen har sunket til 19 mill. i 1963/64. I 1962/63 lå den på ca. 22.5 mill.

Etter nøye vurderinger vil vårt lager i Skien bli lagt ned den 1.1.1965.

Samarbeidet med vårt moderselskap i Tyskland går utmerket, og det aksepteres derfra at vi foretar

den nødvendige modernisering og rasjonalisering ut fra de spesielle forhold som gjør seg gjeldende her i landet. Vi er altså ikke absolutt avhengige av Tysklands syn på dette felt.

2. Eventuelt.

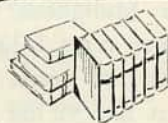
Fra funksjonærenes side ble det reist spørsmål om hvordan det går med pensjonssaken.

Ledelsen svarte til det at Rikstrygdeverket i den nærmeste fremtid fremkommer med et nytt forslag til pensjonsordning — en såkalt interimordning — i påvente av folkepensjonen.

Herr Ihle kom inn på vanskelighetene med kompletteringen av installasjonsmateriell på lageret i Rosenkrantzgt. og var likeledes inne på spørsmålet om hva det lønte seg å ha på lager.

Ledelsen lovet å ta opp saken og evt. foreta en vurdering av ovennevnte spørsmål.

I. D. Bjørntvedt.

BIBLIOTEKET

Nye bøker

DK 41	Brev og formularbok. Ivar Alnæs.
DK 658	Rationaliseringsarbeite. Organisation och planering. Hans Ahlmann og Erich Rhenman.
DK 621.397	Television Fundamentals. Milton S. Kiver.
DK 41	Visatechnica - deutsch - english - francais.
DK 621.399	Digitale Schaltungen mit Transistoren.
DK 658.3	Lederutvikling i industrien. Øyvind Skard.
DK 658.5	Rapport om arbeidsvurdering. Norsk Produktivitetsinstitutt.
DK 658.3	Personalorganisasjon, personalutvikling og opplæring. Norsk Produktivitetsinstitutt.
DK 658.3	Personalbedømming med satsvalsmetoden. Personaladministrativa Rådet.
DK 658.3	Avskedsintervjuer. Rapport från PA-Rådet.
DK 41	Used Equipment Directory 1964.
DK 657	Datamaskiner. D. S. Halacy, Stockholm 1964.
DK 621.396.61	Rundfunk — Stereophonie. Ernst Peter Pils.
DK 621.397	Einführung in die Fernsehtechnik. D. Ing. W. Dillenburger.
DK 659	Hvorfor reklamen ofte er bortkastet. Rosser Reeves.
DK 657	Årsoppgjøret i praksis. Thorleif Andnæs.
DK 621.313	Elektrische Antriebe in der Zellstoff und Papierindustrie.
DK 621.396.67	Antennen, Empfangsantennen für UKW, FS.

Barnas

julefest

Den 28. desember gikk den tradisjonelle jule-
trefest for de ansattes barn av stabelen i Oslo Han-
delsstands lokaler.

Det var i alt 175 barn sammen med like mange
pappaer og mammaer som hadde innfunnet seg på
ettermiddagen, slik at det var faktisk litt av en
«ungeflokk» å holde styr på.

Formannen i Siemens Funksjonærforening —
Boye Evensen — ønsket velkommen og god jul, og
ga ordet til alle barns «onkel Harald».

Ja, som nevnt var det 175 barn, men det spilte
ingen rolle — det var et signal i fløyten og i løpet

av 2 minutter hadde «onkel Harald» alt under kon-
troll og den alminnelige disiplin fra barnas side var
innført. Han innledet med mosjon både for armer
og ben så vel som stemmebåndene, klar til å ta
hverandre i hendene for å gå rundt juletreet.

«Onkel Harald» henstillet så til alle om å reise
seg for å åpne festen stående — vendt mot jule-
treet — for så å innlede med

Du grønne, glitrende tre — — —

Det var ikke fritt for annet enn at man fikk en
følelse av jul under sangen, og det eneste som mang-
let var lukten av ribbe og surkål.

Og så ble det gang rundt juletreet med musikk fra «Troshovtrioen» og stemningen bar preg av or'ntli' juletefest.

For øvrig litt av en ønskedrøm for en fargefotograf med barn i fargeglade klær — småpiker i «tyll og silke» og smågutter med «barskebukse» og rød-rutet vest — og så sløyfe.

Etter mosjonen rundt juletreet var det på tide å få litt mat. Tenke seg til et bord dekket til 175 barn med 175 flasker rød eventyrbrus og like mange boller, julekaker og bløtkaker ved siden av store nisser som borddekorasjon. Litt av et syn — ja, også så stille som det var. Det var faktisk mange foreldre som skulle ønske det var like stille ved frokost-bordet hjemme.

I mellomtiden hadde mammaene og pappaene stått vel og lenge i kø for å få seg en kopp kaffe ved siden av et stykke julekake — eller for dem som tok seg råd til det — et smørbrød med «pris-stopp».

Det var nok ikke så stille blant de voksne, nei, for de hadde i mange tilfelle ikke sett hverandre på et helt år — ja siden forrige juletefest, så de hadde mye å snakke om.

Men så begynte filmen og barna tok plass på gulvet mens ivrige pappaer spesielt stilte seg bak og frydet seg over tegnefilmene.

Programmet ble avsluttet med danseoppvisning av en liten gutt og pike på 6—7 år. Piken i «tyll og silke» og gutten i sorte langbukser med hvit, kort jakke, begge med hvite vanter. Det var nok mange mammaer og pappaer som skulle ønske de var like flinke.

Klokken var nå passert 7 på kvelden og det var mange barn som syntes å ha fått nok for i dag, ja, det var faktisk en liten pike som hadde vært forutseende nok til å ta med seg puten sin for alle tilfelles skyld.

Julenisse og pose er noe som ikke må mangle på en or'ntli' juletefest, og det gjorde det heller ikke.

Et meget hyggelig arrangement, og vi skylder å si det samme til firmaets ledelse, som barna sa unisont — tusen takk.

Massevis av kunstinteresserte samlet seg rundt en del bilder hengt opp i et galleri i New York for en stund siden, står det i Daily Express. Det ble budt over 10 000 kroner for et bilde av den sublime abstrakte kunst. Auksjonen gikk sin gang inntil en del arbeidsfolk iført blå dongery kom og rev ned alle bildene for å kjøre dem på søppelhaugen. «Bildene» var ikke annet enn avdekkingspapir fra et sprøytelakkeringsverksted. — Man får si at folk forstår seg på kunst.

Per Ivar ble verdensmester!

Gratulerer, Per Ivar! Flott gjort. Vi er alle stolte av deg og har fulgt deg med spenning hele denne sesongen, og vi var alle sammen glade over at du fikk laurbærkransen i årets VM. Avisene og Kringkastingen har fortalt alt det som kan fortelles om deg. Men vi vil gjerne her få ønske deg mange mesterskap og laurbærkranser i årene som kommer. Vi gjentar: Flott gjort og takk for fin innsats!

Du kan skjønne jeg ble glad da jeg fikk vite at jeg var blitt verdensmester.

Men jamen er det trivelig å være på jobben også.

Interessant fellesantenneanlegg

Bygningsloven har fått relativt strenge bestemmelser angående antenneanlegg, og forskriftene blir nå etterhvert håndhevet for byer og tettbebyggede strøk. Således blir det ikke tillatt å opprette «antenneskoger» over hustakene på flerfamiliehus, der løsningen med fellesantenneanlegg er både teknisk, estetisk og økonomisk fordelaktigere. Jo større slike anlegg lar seg arrangere, desto rimeligere blir omkostningene for hver enkelt abonnent.

Mens det tidligere ble montert fellesantenneanlegg begrenset oppad til ca. 100 abonnenter, går utviklingen i dag i retning mot anlegg med mer enn 1000 abonnenter.

For kort tid siden ble Vest-Tysklands største fellesantenneanlegg satt i drift i München. Et utstrakt boligområde med ikke mindre enn 1120 leiligheter ble forsynt med radio- og TV-programmer. Anlegget er beregnet på utvidelse til et senere TV-program 3 og eventuelt farvefjernsyn. Tidligere var forholdene helt uakseptable, ettersom en «antenneskog» på over 500 enkeltantennor skjemte ut eksteriøret over hustakene, og førte dessuten til gjensidige forstyrrelser av mottakingen.

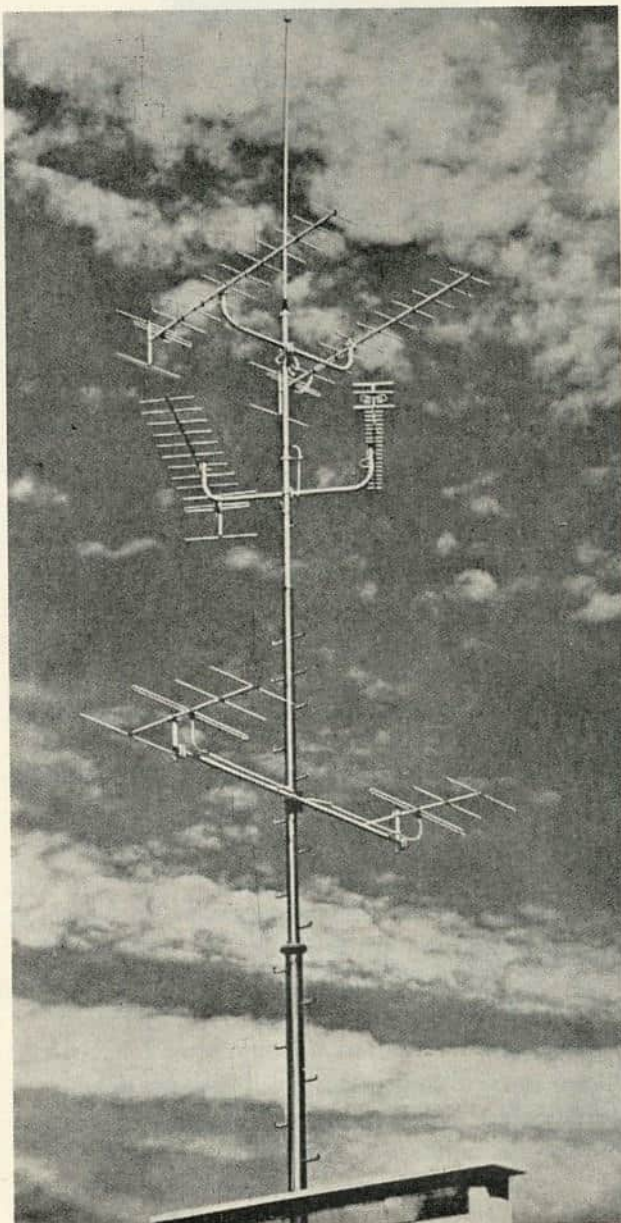
For å få fjernet alle vanskelighetene i mekanisk, elektrisk og også juridisk henseende som alle disse enkeltantennor forårsaket, fikk Münchener-firmaet FUNK & ANTENNENTECHNIK GmbH i oppdrag å montere et fellesantenneanlegg i nær samarbeid med SIEMENS.

Ved prosjekteringen av anlegget måtte man ta hensyn til at de fleste TV-mottakerne som skulle tilknyttes var av eldre utførelse og derfor ikke kunne motta det regionale TV-program 2 (UHF-båndene). Av denne grunn og av andre tekniske årsaker ble det benyttet frekvensomformere fra UHF- til VHF-båndet, i dette tilfelle fra kanal 35 (TV-bånd IV) til kanal 6 (TV-bånd III). Dermed ble abonnentene også spart for de høye utgifter som innebygging av separat UHF-kanalvelger i TV-mottakerne betyr.

Boligkompleksets beliggenhet var meget ugunstig på grunn av terrenghindringer som særlig gikk ut over TV-kvaliteten fra den østerrikske TV-sender SALZBURG. Denne sender var forøvrig ikke mulig å oppnå med separate enkeltantennor.

Med den høye SIEMENS kombinasjonsantenne (fig. 1) som ble plassert over tak på en høyblokk ca. 45 m over gateplanet, kan alle leieboerne oppnå Salzburg-senderen med tilfredsstillende kvalitet. Utenlandske TV-programmer er altså like ettertraktet i Syd-Tyskland, som hva svenske TV-programmer er her.

Fig. 1.

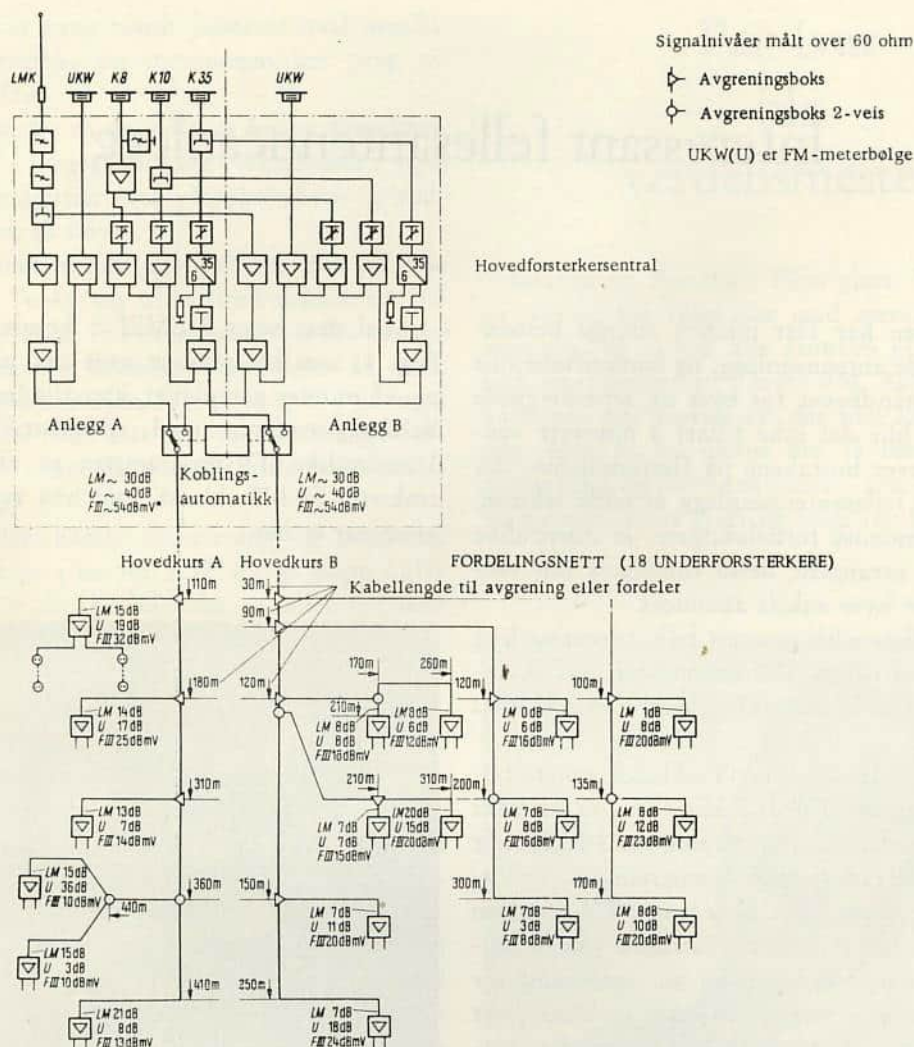

Fig. 2.

Kombinasjonsantennene ble montert på en 11 m høy og ca. 500 kg's stålmast med påsveide stigerinn, og består av:

- En stangantenne for lang-, mellom- og kortbølge, to 4-elementers FM-dipoler for FM-meterbølger, en 13 elements kanalantenne i tvillingmontasje for kanal 8 (VHF-sender SALZBURG), en 13-elementers kanalantenne for kanal 10 (TV-program 1)
- en 26-elementers bredbåndsantenne for kanal 35 (Regionalt TV-program 2).

Det er dessuten forutsett plass for utbygging til kommende TV-program 3 og farvefjernsyn.

Antennene er montert i 3 plan hvor LMK-stangantennen er plassert øverst med TV- og FM-antennene under. I TV-områdene ble følgende signal-spenninger målt over 240 Ohm:

- Ca. 0,8—1 mV for kanal 8
- Ca. 20 mV for kanal 10 og

Ca. 60 mV for kanal 35.

De dempninger av antenneenergien som nødvendigvis opptrer i et fellesantennaneanlegg blir kompensert ved hjelp av antenneforsterkere. Derved vil hvert antenneuttak oppnå fullgod kvalitetsmottaking — også ved full belastning. Begge FM-antennene er elektrisk adskilte og blir forsterket over hver sin forsterker i hovedsentralen.

Hovedforsterkersentralen er anbragt i et takrom under antennemasten og forsørger foruten 54 leiligheter i høyblokken også 18 underforsterkere i de omliggende husblokker.

Til hele kabelnettet er gått med 11 km koaksialkabel, derav ca. 2 km av en særlig dempningsfattig type for tilknytning fra hovedforsterkeren til de enkelte underforsterkere.

Ikke bare FM-forsterkerne, men også hovedforsterkeranlegget er montert i dobbelt-utførelse, bestående av driftsgruppene A og B (fig. 2).

Ved utfall av en nettfase, gløde- eller anodespenninger kobler den defekte driftsgruppen seg automatisk ut til fordel for reserveanlegget. Sannsynligheten for helt eller delvis utfall av mottakingen for ialt 1120 abonnenter reduseres herved til et minimum.

Alle som arbeider med store fellesantenneanlegg vet hvordan klagene strømmer inn dersom det oppstår feil forut for eller under et interessant TV-program. Man bør derfor også her hjemme sørge for en slik sikkerhet som et duplikatanlegg betyr i et fellesantenneanlegg med mange hundre tilknytninger.

Driften av det ene eller andre anlegget markeres med indikatorlamper plassert både i hovedforsterkersentralen og over heisen i 1. etasje i høyblokken. Forsterkergruppene A og B kan også dirigeres manuelt, slik at man får en turnusmessig benyttelse når det er aktuelt med overhaling av den ene gruppen.

Ved en dublering av anlegget som forklart, måtte man ta hensyn til de innkommende antennespenninger, slik at hver driftsgren oppnådde tilstrekkelig energi (se skjemaet fig. 2).

For LMK-området ble det benyttet en stavantenne (SAA 108 a) med en «nyttehøyde» som er $1\frac{1}{2}$ gang større enn for vanlige stangantennener. For TV-kanalene 10 og 35 var antennespenningene så store at en oppdeling ikke hadde noen praktisk betydning. Annerledes var det for TV-kanal 8 (Salzburg) hvor antennespenningen var vesentlig svakere. For oppdeling til hovedforsterkerne måtte signalnivået økes ved hjelp av en forsterker. I nedføringen for kanal 8-antennen er det dessuten plasert en nabokanalsperre for å undertrykke mulige forstyrrelser fra kanalene 9 og 10.

Som motvekt mot overstyringer er det enn videre innmontert bølgefeller for lang- og mellombølgene. Etter LMK-forsterkeren er det dessuten innsatt en effektførsterker med 14 dB forhøyelse av utgangsnivået for å sikre tilstrekkelig signaleffekt til de ugunstigste antenneuttak (lengst ute i kabelkursene).

De to utgående kurser fra forsterkerne i driftsgruppe A og B fører til kontaktene på et omkoblingsrelé som kobler inn kursene vekselvis.

Til antenneuttak for abonnentene er det benyttet antennestikkontakter med retningskobler. På grunn av sin lave dempningsverdi, gode tilknytnings- og avkoblingssegenskaper — og ikke minst sin belastningsuavhengighet — er disse antennestikkontakter særlig velegnede.

W. Ha.

Johannes Iversen, vår mangeårige husdikter, er fast leverandør av sanger til våre fester og sammenkomster. Ved den tradisjonelle julefesten i Handelstanden den 10.12.64 skrev han en sang som var tilegnet vår adm. direktør T. Dehli Jemtland som vi gjengir nedenfor.

Vi synger, ja vi synger mot julen gladelig,
med Siemens jule-sammenkomster er det ei forbi,
og Handelstand' er stedet for hvert et enda år,
og stadig blir vi fler og fler for hvert et år som går.
Vi holder tradisjonen som før seg hør og bør,
og hovedtalen holdes av vår første direktør.

Vårt firma har historie, og den er ganske lang,
en stor forandring som vil komme nevnes denne gang.
Vi husker Direktøren på festen sa ifjor:
«Som hovedtaler slutter jeg ved neste julebord».
Han vil gå vekk fra roret, som før ei ta sin tårn,
vemodig synes vi det er å miste «Store Bjørn».

Vi gir et lite bilde på festen her i kveld,
i korte blink så vil vi gi refleksen av ham selv.
Vi ser ham på kontoret i travelt og hast,
men plutselig tar'n frakken på, forsvinner i et kast.
Når så han er tilbake, så ser vi nesten støtt,
at utenfor hans dør så lyser varslingslampe rødt.

I solskinn som i stormvær han har sin store sjarm,
han rekker over mange lande med sin lange arm,
for av erfaring vet vi han har en veldig teft,
og sjelden på kontoret har vi hørt ham bruke kjeft.
Han har sin egen måte, på den vi setter pris,
for han kan ta en prat med alle sånn på guttevis.

Vi dveler litt ved tanken — det skjer i neste år,
at Dehli Jemtland ikke mere her ved roret står.
Som menneske vi setter ham høyt i sang og ord,
personlighet, forretningsglød, og alt som i ham bor.
Så takker vi ham alle med ønsket at han får
beholde kraft og helse og humør i mange år.

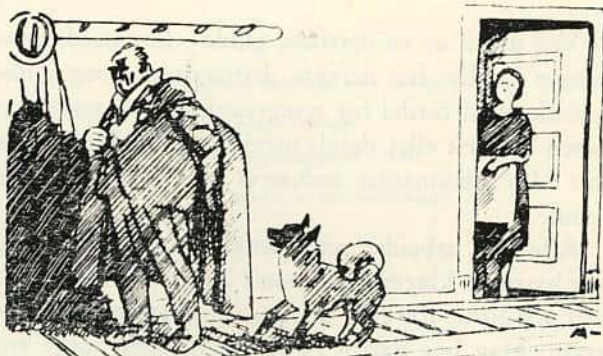
Da direktør T. Dehli Jemtland fortsatt er i full virksomhet som leder av vårt firma, skal vi, når det blir aktuelt at han fratrer sin stilling hos oss, komme tilbake til dette.

Fra «Familien Iversen ved bridgebordet».

Av R. Halle - 1945

Fru major Charlotte Amalie Iversen var et meget fin menneske. Men noen fin kortskjønner var hun dessverre ikke. Ja, sant å si var bridgen for henne et tungt offer, som hun imidlertid brakte uten å kny, fordi hun visste at familien Iversen ville gå i oppløsning samme dag hun nektet å være den fjerde ved kortbordet. Majoren ville da forlate hjemmet hver aften og havne hos sine ikke helt velrenommerter venner på Hønefoss, hvor det aldri skortet på brennevin, og visstnok heller ikke på kvinner. Og Einar, den kjekke og evnerike gutten, ville vel atter tulle seg bort i et eller annet løst fruentimmer, noe i likhet med den hennarøde frisørdamen han en gang hadde med seg på hyttetur til Geilo. Fru Iversen frøs bare ved tanken.

Hun har aldri villet røpe, ikke engang for Bibbi, hvordan hun led ved bridgebordet. Hun hadde lest all verdens bridgebøker og hver fredag reiste hun til Oslo og tok timer hos Krefting. Alt hva hun eiet av seighet og energi ble satt inn på dette ene: å bli sin mann og sine barn en verdig medspiller. Men jo mer hun slet og pugget, jo vanskeligere syntes hun det ble. Gang på gang hadde hun vært på nippet til å gi opp det hele, fortelle dem alle hvordan det egentlig hang sammen og gråte ut alle de tårer hun så lenge hadde holdt tilbake. Men så gikk tanken hen til Einars hennarøde, og til gemalens begersvingende kamerater, og hun ble straks den samme rolige og målbevisste. Her ville det aldri bli snakk om kapitulasjon. Hun hadde ingen vei tilbake. Hun skulle bære sitt kors videre, stolt, stille, selvfornektende.

ruter, og da han fikk vite om søsterens Ess, gikk han trygt i 7 hjerter.

Charlotte Amalie skulle spille ut, og vred seg på stolen. Å spille ut en singleton mot en storeslem er en forbrytelse, det husket hun tydelig fra alle de bøkene hun hadde lest. Men heller ikke hjerter kunne hun røre, hun var for mye kvinne til å spille ut fra dame annen i trumf. Så var det bare kløver igjen, men hvilken? Å spille ut et Ess mot en slemkontrakt, ja hva var det hun hadde lest om det? Det kom visst an på om det var storeslem eller lilleslem, men så kom det visstnok også an på om det var trumfkontrakt eller grandkontrakt, og om makker hadde meldt. Hun begynte å nærme seg besvimelsens stadium; uff for et hundeliv det var.

Fru Charlotte Amalie kunne de fleste av bridgens regler, hun visste bare ikke når hun skulle bruke dem. Så også nå, da hun omsider bestemte seg for kløver 7. Elleve-regelen var et av Kreftings yndlingstemaer, og han hadde senest dagen i forveien innskjerpet dette med fjerde høyeste i utspill. Og kløver 7 var Charlotte Amalies fjerde høyeste, ja den eneste fjerde høyeste hun for anledningen hadde.

Det var alle tiders utspill fra en 9-kortsfarge mot en storeslem. Einar kastet et tilfreds blikk på søsterens kort, og la åtterten på bordet. Majoren klemte sigarettstumpen flat, og slengte fra seg hjerterknekten med en mine som om han hadde ofret en hel bataljon til ingen nytte. «Kan du ikke en gang holde opp med å spille ut fra saksene dine,» sa han i sin barskeste tone.

Men Einar, stakkar, måtte på med hjerter Ess. Og da damen ikke falt på kongen, var han ferdig. Det var et storartet utspill, mor, sa han på en gang anerkjennende og skuffet. Det eneste som kunne bete meg. Hvis du nemlig spiller ut kløver Ess, vil pappa aldri i livet finne på å bruke hjerter knekt, og jeg får spillet.

— Hva er det du sier, din laban, kom det tordnende fra majoren, jeg ville ha brukt hjerter knekt.

— Du kan da skjønne far hadde brukt knekten, fastslo Charlotte bestemt.

Bibli

♠ 5 4
♥ 7 6 4 2
♦ Ess 9 6
♣ K 10 9 8

Charlotte

♠ 6
♥ D 3
♦ 8
♣ Ess D Kn
7 6 5 4 3 2

Majoren

♠ Kn 10 9 8
7 3 2
♥ Kn
♦ 7 5 4 3 2
♣ Ingen

Einar

♠ Ess K D
♥ Ess K 10 9 8 5
♦ K D Kn 10
♣ Ingen

Einar åpnet med 2 hjerter, Charlotte Amalie sa 4 kløver, akkurat som Krefting hadde lært henne. Bibbi lot være å doble av medlidenhet med moren og sa 4 hjerter, majoren 4 spar. Einar spurte med 5

Siv. ing. Askild Sandvold:

Likeretteranlegg ved Det Norske Zinkkompani A.s

Innledning:

Høsten 1964 tok man ved Det Norske Zinkkompani A/S, Odda, i bruk et nytt likeretteranlegg for 20 000 A likestrøm, 600 V.

Til forsyning av zink-elektrolysen har firmaet tidligere kun hatt roterende omformere. Disse har en vesentlig lavere virkningsgrad enn moderne Silisium-likerettere, og krever dertil et omfattende vedlikeholdsarbeide. De roterende omformere skal derfor erstattes av nye Silisium-likerettere — og det beskrevne anlegg representerer det første skritt i denne retning.

De av leserne som har besøkt Odda, vil trolig ha bemerkt en eiendommelighet ved den elektriske belysningen på stedet — en flimring i likhet med den som kan sees på jernbanestasjoner. Dette skyldes at generatorene i A/S Tyssefaldene i dag leverer spenning med frekvens 25 Hz. Opprinnelig ble den lave frekvensen fastsatt av hensyn til stedets smelteverk og elektrolyse-industri. Med fremtidig tilknytning til samkjøringsnettet er det ikke lenger aktuelt å bygge ut kraftverk for 25 Hz, og ved den videre utbygging ved A/S Tyssefaldene vil det kun bli utbygget for 50 Hz. Men de gamle generatorene står der de står — og vil ikke bli satt ut av drift på mange år ennå. Som en følge av dette blir de nye likeretteranlegg utført for mating med såvel 25 Hz — som 50 Hz — spenning.

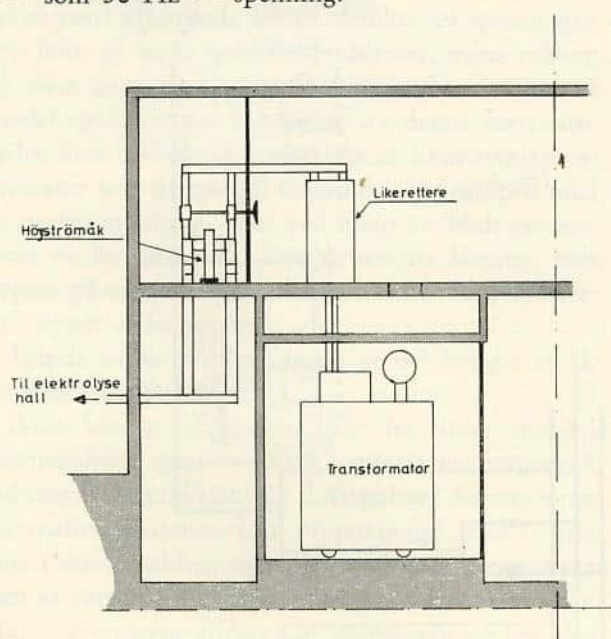

Fig. 1. Arrangement.

Oppbygging:

Ved det første likeretteranlegg ble det valgt et arrangement som vist i fig. 1.

Den prinsipielle oppbygging — elektrisk sett — fremgår av oversiktsskjemaet, fig. 2. Anlegget er utført med automatisk regulering av likestrømmen på en konstant verdi som kan velges etter ønske. Innstillingen foregår med en vendetaster på tavlen i kontrollrommet. Regulatoren sørger så for å holde denne verdien konstant uavhengig av variasjoner i badspenningen i elektrolysehallen. Mindre variasjoner i belastningen utreguleres av transduktorer — konstruert og fremstilt ved vårt verksted i Trondheim.

Transduktorene er innebygget i likerettertransformatoren. Ved større variasjoner i belastningen, slik at transduktorene blir helt utstyrt til innstillbar grenseverdi — skjer videre regulering av spenningen ved trinnkobleren på regulertransformatoren. Regulertransformatoren har en regulering tilsvarende 16 x 13 volt på likestrømsiden, mens transduktordroslene i dag er innstilt for et reguleringsområde på ca. 20 V som ved den belastningstype en har, gir svært liten kjøring av trinnkobler, og dermed liten påkjenning av denne. Som det fremgår av oversiktsskjemaet, fig. 2, er anlegget utført som dobbelt brokobling med 12-faset tilbakevirkning på nettet. Fra likerettertransformatoren går en kort skinneføring frem til de to luftkjølte likerettenskap. Den tilgjengelige kjøleluft er i dag såvidt ren at omløpskjøling ikke er funnet nødvendig. Fig. 3

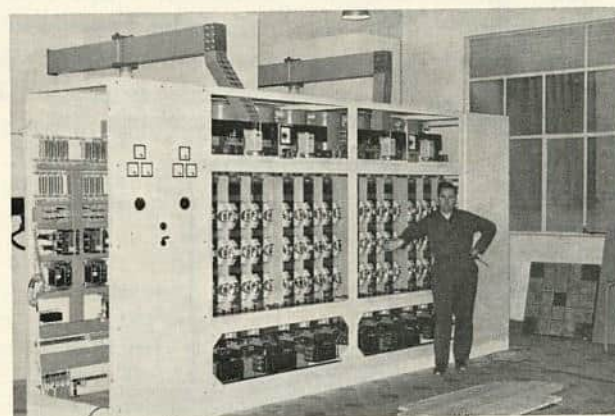

Fig. 3. Regulatorskap, likerettere og reléskap.

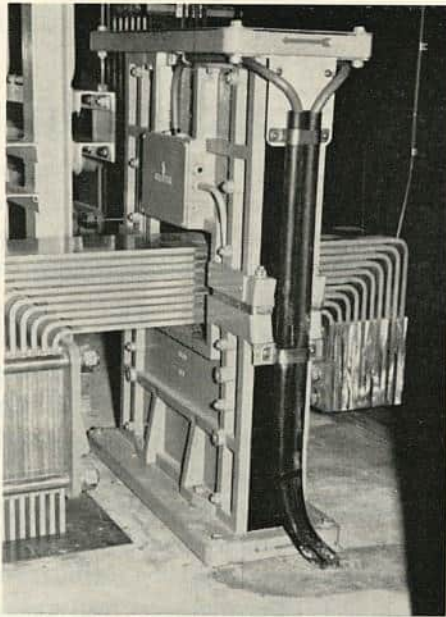

Fig. 4. Høystromålk.

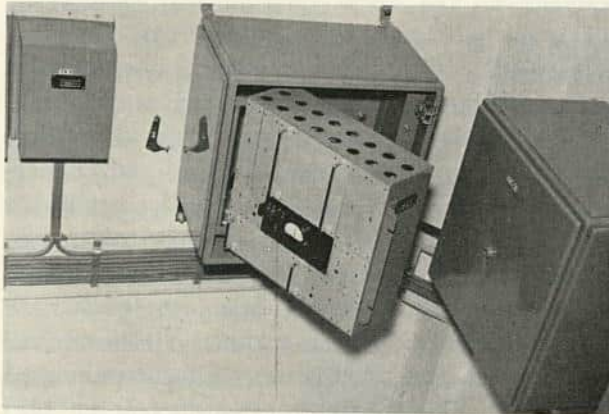

Fig. 5. Måleverdiomformere og konstantstrømutstyr.

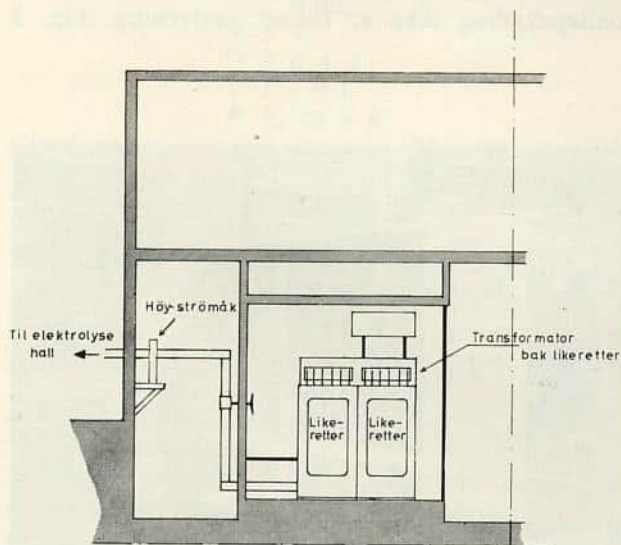

Fig. 6. Arrangement.

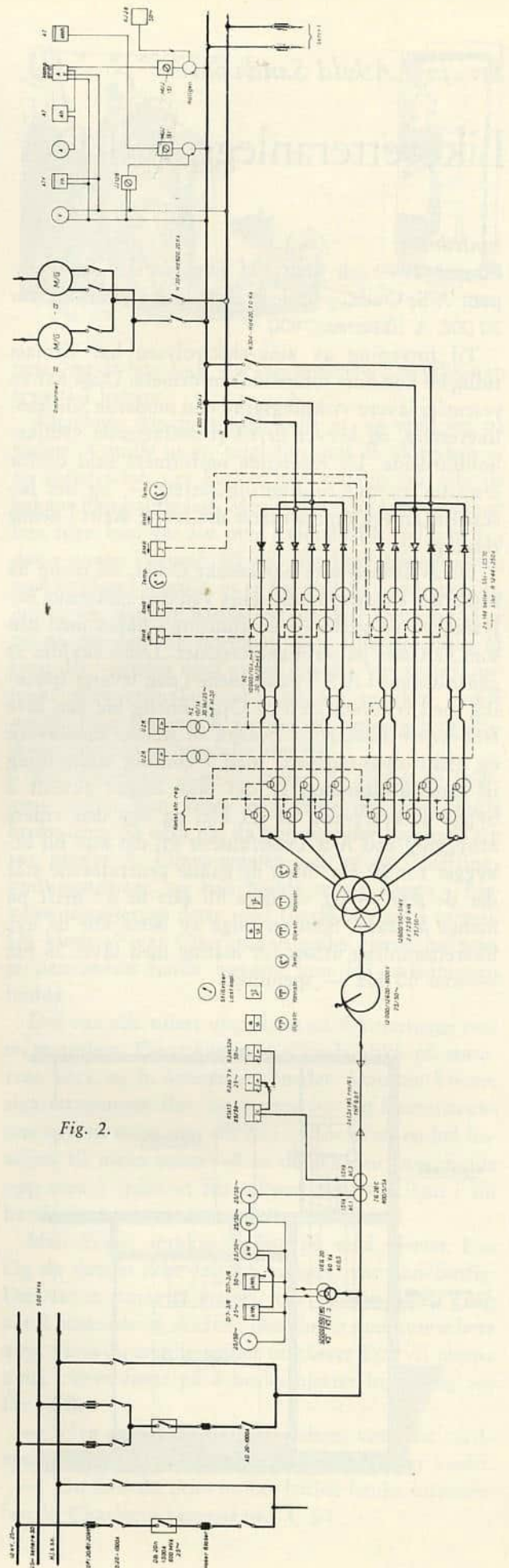

Fig. 2.

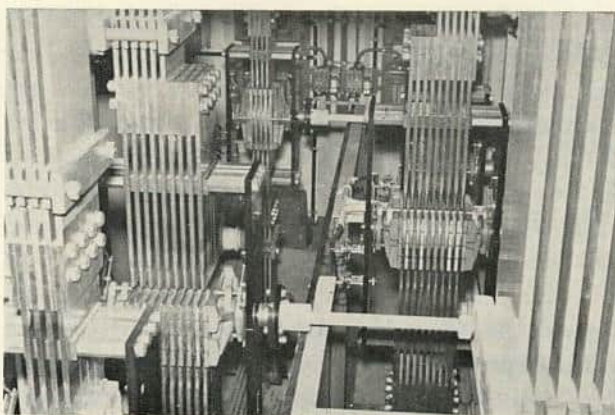

Fig. 7. Dreieskinne — Skillebrytere.

viser de to likerettesskåpene i midten, med uttak for likestrøm på topp av skåpene. Skåpet til venstre inneholder utstyret for konstantstrømreguleringen, skåpet til høyre motorvern, sikringsautomater, betjeningsutstyr for hjelpestrømstilførsel, samt diverse beskyttelsesreleer. Fra likestrømsuttakene på topp av likerettesskåpene, går skinner frem til 4 stk. 10 kV skillebrytere av fabrikat SSW, og videre frem til samleskinner. Se fig. 7 og 8.

Måleutstyr:

For å være i stand til å foreta en meget nøyaktig analyse av elektrolysen, er anlegget på likestrømsiden utstyrt med presisjonsmåleutrustning levert av SSW.

Denne består av en Vh-måler, Ah-måler og kWh-måler med tilhørende utstyr. Måling av spenningen byr ikke på noen spesielle problemer, mens måling av slike strømstyrker det her er snakk om krever en del spesialutstyr. Likestrøm av denne størrelsesorden kan måles enten med såkalt likestrømstransformator som bygger på transduktorprinsippet, med en presisjons-shunt, eller ved hjelp av Halt-generatorer og høystromsåk. Den sistnevnte løsning, som bygger på en spesiell halvledereffekt er benyttet her. Prinsippet er følgende:

Rundt en av samleskinnene er det bygget et åk av jernblikk. Se fig. 4.

Åket har to luftspalter. Når det flyter strøm i skinnepakken gjennom åket, oppstår en magnetisk induksjon i jernblikk og luftspalter. Summen av luftspaltinduksjonen blir proporsjonal med strømmen i skinnepakken og måles med Halt-generatorer som er ført inn i luftspaltene — 2 i hver luftspalt. Haltgeneratorene tilføres en styrestrøm og har den egenskap at de avgir en spenning — Haltspenningen — som er proporsjonal med styrestrømmen og den

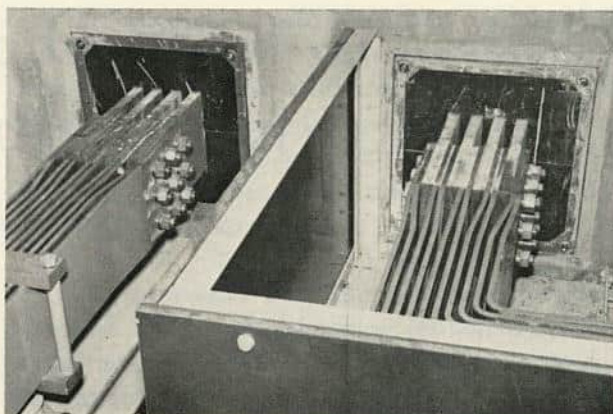

Fig. 8. Gjennomføring for samleskinner (Skinner cu 10 (200 x 10) og cu (200 x 25)).

magnetiske induksjon i luftspalten hvor Halt-generatoren er plassert. For å måle likestrømmen tilføres derfor Halt-generatorene (2 stk.) en konstant styrestrøm fra et konstantstrøm-apparat. Tilsvarende måles effekten ved at Halt-generatorene (2 stk.) tilføres en strøm som er proporsjonal med likespenningen. Utgangsspenningen fra Halt-generatorene føres inn på måleverdiomformere som videre mater Ah- og kWh-målere, dessuten visende og registrerende instrumenter på tavlen i kontrollrommet. Fig. 5 viser måleverdiomformere og konstantstrømutstyr. Denne måleutrustningen har en målenøyaktighet på 0,2%, uavhengig av magnetiske fremmedfelt. (I tillegg til denne måling på likestrømsiden har man på vekselstrømsiden vanlig instrumentering tilknyttet måletransformatorer.)

Foruten de her beskrevne likerettesskåp med luftkjøling, leverer vi vannkjølte likerettesskåp.

Varmeovergangstallene for henholdsvis luft, olje og vann, forholder seg til hverandre omtrent som 1 — 10 — 100. Derfor kan effektkonsentrasjonen i de vannkjølte likerettesskåpene gjøres vesentlig større enn i tilsvarende luftkjølte likerettesskåp. Dessuten oppnår man en bedre effektfaktor og virkningsgrad for likeretteranlegget på grunn av kortere skinneforbindelser. Fig. 6 viser arrangement av et anlegg av denne type.

Selv om det lyder en smule fantastisk, ville det være en god idé om man en gang om året gjorde alle telefoner tause, stanset all trafikk, så folk i et par minutter fikk sjansen til å tenke over hvorfor de lever og hvilket mål de har satt for sin tilværelse.

— Er du klar over, sa kontorsjef Nilsen til sin kone, at for å få en minkpels må man flå 80 dyr og én mann.

En kort orientering om handelsproblemene i Europa.

Av direktør Rolf Roem Nielsen

I de siste 10—15 år har det stadig vært snakk om nye markedsforhold, og om at næringslivet har og vil få store omstillingsproblemer. Hele dette emne er usedvanlig komplisert, fordi problemene har en sterk tendens til å endre seg under marsjen, og fordi stadig nye situasjoner og perspektiver har vært under utvikling. Dette gjelder bl. a. de handelspolitiske forutsetninger, som igjen gjenspeiler de økonomiske forutsetninger. Alle anstrengelser for å danne nye markeder, for å søke å skape et mer integrert og forenet Europa, både de som *har* lyktes, og de som *ikke* har lyktes, har alvorlig forstyrret de mulighetene som bedrifter og firmaer har for å planlegge produksjon og salg og den økonomiske aktivitet i videste forstand på lengre sikt. Alle diskusjonene og forhandlingene om markedsdannelser i den vestlige verden i etterkrigstiden har skapt en usedvanlig stor grad av usikkerhet og uvisshet om hvilke beslutninger man skal treffe når det gjelder f. eks. investeringer, produksjonsopplegg, planlegging av salg osv. Når det gjelder Norge, kan jeg minne om at vi først hadde årelange diskusjoner og siden forhandlinger om en nordisk tollunion, som skapte adskillig uvisshet. Tilslutt ble det klart at vi ikke ville få en nordisk tollunion. Siden midten av 1956 har det vært uvisshet om hvorvidt vi ville få et begrenset kontinentalt fellesmarked eller også et omfattende europeisk fellesmarked i form av et frihandelsområde. Midt i 1957 var opprettelsen av EEC klar. Ved slutten av 1958 ble det så klart at et omfattende europeisk frihandelsområde ikke ville komme til å bli opprettet. Sommeren 1959 syntes muligheten av dannelsen av et mer begrenset frihandelsområde — det som senere er blitt EFTA — å være gode, og EFTA kom da også i kraft fra 1960. Beslutningene som da skulle treffes på grunnlag av de begivenheter man kunne registrere som sikre i begynnelsen av 1960 ble forstyrret da debatten startet i Storbritannia høsten 1960 om britisk ansøking om medlemskap i EEC. Da den britiske beslutning ble tatt sommeren 1961 og ble fulgt av ansøkinger om medlemskap eller assosiasjon fra de andre EFTA-land, fikk vi igjen en usikkerhetsperiode, og denne varte inntil januar 1961, da de Gaulle smelte igjen døren for britene, og forhandlingene i

Bryssel ble brutt. Man kan nok si at dette på en måte skapte noe klarere linjer for beslutninger, men på den annen side fikk man da igjen etablert et nytt usikkerhetsmoment: hvor lenge ville splittelsen vare, hvor lang tid ville det ta før man igjen fikk istand nye forhandlinger som kunne føre til en sammenslutning av de to økonomiske blokker, og også følgende: vil en slik sammenslutning overhodet kunne realiseres, og i tilfelle i hvilke former? Noe som også har skapt usikkerhet og uvisshet har vært EFTA-perspektivet som har vært under stadig forandring i og med tidsskjemaet for tollavviklingen flere ganger er blitt forkortet, den såkalte akselerasjon. Som jeg allerede har nevnt, usikkerheten og uvissheten eksisterer fortsatt i Europa. Ingen vet i dag om og i tilfelle *når* det kommer en sammenslutning av EEC og EFTA. En bedømmelse av perspektivene må bero på hvor langt fram i tiden man vil se. På kort sikt, la oss si for noen år, synes saken klar for Norges vedkommende. Vi har EFTA som en realitet, og med den nye planen som er vedtatt der, vil vi med noen ganske få unntagelser få et toll- og restriksjonsfritt marked ved utgangen av 1966 for industrivarer. Pr. denne dato vil også «De seks» fellesmarked *tollmessig sett* være realisert fullt ut.

Ser vi på utviklingen innen EEC i de 6—7 år som er gått siden Fellesskapet kom istand, må man vel ha lov til å si at sammenlignet med den tidligere utvikling har de økonomiske og sosiale resultater vært temmelig overveldende. Disse resultater kan nok ikke høre tilskrives opprettelsen av Fellesmarkedet. Grunnlaget for resultatene ble lagt før 1958, og man har siden dette år hatt meget gunstige konjunkturer å operere Fellesmarkedet under. Den økonomiske vekst innen EFTA har også vært god siden organisasjonene ble dannet, med visse tilbakeslag innen Storbritannia. De resultater man har oppnådd innen EFTA er også i høyeste grad til å ta og føle på. Samhandelen har øket tildels ganske sterkt innen gruppen. Man kan konstatere at også for EFTA's vedkommende har man hatt usedvanlig gode konjunkturer ved den hittidige gjennomførelsen av frihandelsområdet.

Ser vi på samhandelen mellom de to grupperinger

EFTA og EEC, så vil man finne en nokså forbausende utvikling. Til tross for den tollpreferanse som gis innen de to grupper til deltagerne innen den enkelte gruppe, og som i dag er på hele 60 prosent i begge grupper, har faktisk en rekke land i EFTA og i EEC øket tildels ganske kraftig sin eksport til land som er medlem av den annen gruppe, ofte kraftigere enn til land i sin egen gruppe. Skal man søke etter forklaringer, kan man peke på følgende:

Man har ventet en sammenslutning da eksportørene ikke har villet la seg slå ut av gamle og gode markeder, og importørene har heller ikke villet skifte forbindelser. Mange eksportører har redusert prisene for å motvirke tollavtrappingen, for å holde det gående til tross for tolldiskrimineringen, som jo heller ikke var så stor de par første år. Videre, og dette er meget viktig, har man for en rekke varer i EEC operert med tildels store tollfrie importkvoter eller kvoter til redusert toll. Det kan således nevnes at *for Norges vedkommende har bortimot 40 prosent av vår totale eksport til Fellesmarkedslandene skjedd under såkalte tollfrie kvoter eller kvoter til redusert toll*. Dette skal jeg komme nærmere tilbake til. Ett forhold som sikkert har spilt en meget stor rolle, ja muligens den største, har vært de gode konjunkturer.

Jeg skal så si noen ord spesielt om situasjonen for Norges vedkommende når det gjelder samhandelen, i første rekke med EEC, med hovedvekten lagt på eksporten. Norges eksport til EEC-området har steget betydelig i de siste år. Dette er nok for mange en forbausende opplysning når man erindrer den meget sterke frykt som gjorde seg gjeldende for at den norske eksport skulle bli vesentlig skadelidende ved opprettelsen av EEC og med Norge stående utenfor dette område. Vi husker vel alle *den* side av debatten. Vår eksport, verdimessig, til EEC i 1959 var 1 479 mill. kr., *ekskl. skip*. I 1963 var eksporten 2 041 mill. kr., *ekskl. skip*, altså en økning på hele 562 mill. kr. eller ca. 38 prosent. Eksporten til EFTA var i 1959 *ekskl. skip* 2 275 mill. kr., i 1963 var den 3 103 mill. kr., en økning på 828 mill. kr. eller ca. 36,5 prosent, altså noe lavere enn den prosentvise økning til EEC. Til andre land utenom EEC og EFTA var eksporten i 1959 *ekskl. skip* 1 829 mill. kr., i 1963 var den 2 039 mill. kr., en økning på 380 mill. kr. eller knappe 21 prosent. Det kunne være interessant å referere et par tall som viser forandringene innen de enkelte varegrupper og markedsandelen av norsk eksport til de enkelte EFTA-land, men tiden blir for knapp til dette i denne korte orientering.

En ny trend syntes å melde seg ved årsskiftet 1963/64, nemlig at vår handel med EFTA nå syn-

tes å øke sterkere enn med EEC. Dette gjelder både import- og eksportsiden. Årsakene synes å være rent konjunkturelle sammenholdt med strukturen av vår utenrikshandel, spesielt på eksportsiden. Dessuten spiller nok den økende tolldiskriminering i EEC inn. Det har jo også i den senere tid vært ganske godt «drag» i den britiske økonomi.

Jeg har tidligere kort søkt å peke på årsaken til den noe overraskende utvikling når det gjelder eksporten til EEC i relasjon til eksporten til EFTA. Jeg har nevnt at EEC-landene i perioden har gjennomgått sterk økonomisk ekspansjon. Iverksettelsen av tollunionen har hittil bare vært i de første faser, der de tollmessige utslag ikke har vært så altfor store, selv om preferansen nu er kommet opp i hele 60 prosent og vil øke ytterligere fra 1/1 1965. Opprettholdelsen og økningen av eksporten må også i meget stor utstrekning tilskrives de betydelige tollkvoter som har vært innvilget medlemslandene i EEC for en rekke varer, hvorav flere er viktige norske eksportvarer til Fellesmarkedslandene. Tollkvoter har således vært gitt for varer som aluminium, visse ferrolegeringer, sink, bly, magnesium, avisepapir og en rekke fiskeprodukter. Jeg har også nevnt det moment at svært mange har søkt å holde på markedet i forventning om en snarlig løsning av sammenslagningsproblemene og heller gå ned i pris. Man har redusert sin fortjeneste. Vi er imidlertid nå kommet dit hen at det i mange tilfelle ikke lenger er snakk om å redusere gevinst eller fortjeneste, — nå er det også snakk om å bære direkte tap for å opprettholde eksporten, og jeg kan opplyse at det har vært meldt om flere tilfelle hvor de forbindelser som norsk industri har opparbeidet seg gjennom en årrekke på Kontinentet, nå ser seg om etter nye leverandører for å opprettholde sin forretning. Den gunstige utvikling av eksporten på Fellesmarkedet siden 1958—59 er tydelig og gledelig, men det foregår allikevel fra Fellesmarkedets side en forskjellsbehandling av varer som har stor betydning for Norge, særlig *fordi Fellesmarkedet på disse områder har sterke proteksjonistiske interesser*, de har egen produksjon som de utvider, og Fellesmarkedets produsenter på disse områder presser sterkt på for en proteksjonistisk politikk, slik at deres ekspansjon kan skje i ly av den høyest mulige beskyttelse. Jeg kan nevne de såkalte G-listeverer som bl. a. omfatter papirmasse, ferrolegeringer, råaluminium, rå magnesium og rå sink. Ved siden av Annex II-varene er disse varer nemlig unntatt fra Fellesmarkedets tidligere generelle tilbud om 20 prosent reduksjon av fellestollsatsene. Tilnærmingen av de nasjonale tollsatser innen Fellesskapet for disse varer skjer således ikke mot de reduserte fel-

lestollsatser som tilfelle er for de øvrige industri-varer. Denne diskriminering øker ganske klart etter hvert som tilnærmingen av medlemslandenes ytre tollsatser skjer henimot fellestariffens satser. Jeg har ikke tallet for 1963, men jeg kan nevne at den ekstra tollbelastning som disse varer fikk ved eksporten til EEC er beregnet til 17,8 mill. kr. med basis i eksporten i 1962. Det er også meget som tyder på at nevnte varer også under Kennedy-runden vil bli holdt utenfor forhandlingene om tollnedsettelsene. *Da vel 40 prosent av norsk eksport består av de såkalte G-liste-varer og Annex II-varer, vil en slik diskriminering skape alvorlige problemer for norsk eksport.*

Det er også en åpenbar fare for at de tollfrie kvoter etterhvert vil bli redusert, og *sogar etter en tid falle helt bort.* Personlig tror jeg det er helt realistisk å regne med denne utvikling. Kommisjonen i EEC er innstillet på at de nasjonale tollkvoter bør falle bort så snart de interne tollsatser er avviklet og den felles ytre tolltariff er trådt i kraft. Dette er det gitt klart uttrykk for i Kommisjonens aksjonsprogram for annen etappe. Kommisjonen tok konsekvensen av sitt syn allerede ved behandlingen av søknader om tollkvoter for året 1963. Kommisjonen foreslo da at kvotene skulle være tollfrie til 1/7 1963 for en rekke varer, men at de etter 1/7 1963 skulle pålegges en mindre tollsats.

Man kan si det er en visst trøst i det forhold at det er forskjellige oppfatninger innen Fellesmarkedslandene når det gjelder spørsmålet om tollkvoter. Særlig har Nederland og Tyskland gjort sterke opphevelser mot Kommisjonens syn. De har hevdet at tollkvotene representerer et normalt og akseptert element i den felles ytre handelspolitikk, og at satsene i fellestariffen var blitt fastlagt i lys av de lister man var blitt enig om gjennom tollkvotene. I det vedtak som Rådet fattet med tollfrihet for første halvår 1963, mens kvotene for annet halvår skulle belastes med en mindre tollsats. Kommisjonen fikk altså derved i *praksis* et visst medhold i sitt syn. Men: Rådet som sådant har så vidt jeg vet *ikke* tatt standpunkt til det prinsipielle om systemet skal avskaffes. Her er det uenighet. Frankrike på den ene side med Nederland/Tyskland på den annen og de andre land midt imellom.

Man kan prosedere på at Roma-traktaten neppe kan sies å gi noe helt konkret svar på hvorvidt systemet med tollkvoter er tenkt å være permanent

eller tidsbegrenset, og samtidig peke på at noen tidsbegrensning ikke er inntatt i den artikkel i Roma-traktaten som regulerer dette forhold, nemlig artikkel 25, og man kan også henvise til at systemet med tollkvoter inngikk som et element i det kompromiss som Roma-traktaten og ikke minst Liste G-protokollen innebærer. Videre at systemet også i enkelte tilfelle har vært tatt med i betraktningen ved GATT's vurdering av EEC's beskyttelsesgrad utad. Jeg tror imidlertid ikke det lønner seg å prosedere på vår fortolkning av Roma-traktaten eller at man spiller på det forhold at det innen Fellesmarkedet hersker forskjellige oppfatninger. *En felles ytre tolltariff og en felles handelspolitikk, og jeg er også tilbøyelig til å si diskriminering, er et resultat av det at man danner en tollunion.* Det er jo også Fellesmarkedslandene selv som kommer til å fortolke Roma-traktaten med endelig virkning, og ikke utenforstående land. Spørsmålet er om man ikke bør argumentere etter andre linjer, f. eks. ved spesialforhandlinger med Fellesmarkedslandene å peke på at den norske Case er helt spesiell på grunn av strukturen i vår utenrikshandel, og at vår økonomi av den grunn er mer sårbar og blir hardere rammet av Fellestariffen enn andre land. Dette er faktisk en realitet, og jeg tror at man vinner større forståelse for vår sak ved å anlegge argumentasjonen med EEC etter disse linjer.

Man får altså anledning til å fremlegge det norske syn på problemene *før* tollkvotene for året 1965 blir fastsatt — og dette synes jeg er et fremskritt, og vi får håpe at drøftelsene gir konkrete og gode resultater for oss.

Man har søkt å kartlegge industriens og også andre eksportnæringsers syn på forskjellige spørsmål i forbindelse med drøftelsene med Kommisjonen. En ting synes å være klar: Hittil har eksporten til EEC for industrivarene gått relativt uhindret til tross for diskrimineringen, selv om det har vært en viss kutting av marginene. Det hersker imidlertid innen industrien den aller største bekymring for fremtiden. Det ville derfor være å håpe at man kunne finne frem til midlertidige ordninger, slik at eksporten av våre store og tradisjonelle eksportprodukter fortsatt kan gå relativt uhindret, i det håp at man om ikke så altfor lenge vil kunne komme frem til en mer permanent ordning av problemene ved en eller annen form for tilknytning mellom de to handelsgrupperinger i Vest-Europa.

Dr. med. Henrik Seyffarth:

Hjerteinfarkt og mosjon -

Er det direkte farlig å la være å mosjonere? Er det enda farligere å mosjonere bare enkelte ganger når man ellers holder seg i ro? (søndagsatleter).

Dette er de spørsmål man må stille seg ut fra de resultater som i det siste halvår er offentliggjort fra Rikshospitalets Institutt for Tromboseforskning som ledes av professor dr. med. Paul Owren, Oslo.

Ved nye metoder har man funnet at *blodet etter akutte legemsanstrengelser får en øket tendens til å levre seg (koagulere)*, idet blodplatene da har lettere for å klebe seg fast til hverandre. Dette øker tendensen til at der dannes tromber som stenger blodkar. Tromber i hjertets blodkar fører til infarkt i den del av hjertemuskulaturen som blir forsynt av blodåren.

At blodet ved muskelanstrengelser får en øket tendens til å koagulere (levre seg) vet man også ved å undersøke dyr etter et slagsmål, da man samtidig finner en øket mengde av adrenalin (hormon fra binyrene).

Dette fenomen er omtalt av Cannon allerede i 1932 i hans bok «The Wisdom of the Body» (kroppens visdom), hvor han påpeker at den hurtigere koagulasjon kan redde dyret fra å dø av blodtap.

I et foredrag som professor Owren nylig holdt i Norsk Medisinsk Selskab, ble det fremhevet at *bønder og skogsarbeidere i Gudbrandsdalen hadde meget sjeldnere hjerteinfarkt enn bymennesker*, altså det motsatte av det man kunne vente hvis kroppsarbeidet øket tendensen til trombose.

Hvorledes skal dette forklares? På mitt spørsmål svarte professor Owren at man hadde funnet ut at alle mennesker har et visst lager av stoffer som fremkaller koagulasjon av blodet. Ved den adrenalinutskillelse som følger muskelanstrengelse, blir dette lager mer eller mindre tomt. Hos mennesker derimot som har muskelanstrengelser hver eneste dag, viste det seg at dette lager av koaguleringsfremkallende stoffer var meget lite, slik at de ikke risikerte noe ved sin daglige mosjon. Professor Owren fremhevet derfor betydningen av stadig trening, i motsetning til de som bare anstrengte seg om søndagen og derved fikk sin reaksjon med øket tendens til trombose-økning. Spesielt nevnte han de folk som gikk på ski til Kikut (ca. 2.5 mil tur-retur), om søndagen, men holdt seg i ro hele uken. Enkelte har fått hjerteinfarkt og blitt liggende på skituren.

Nå kan man altså spørre seg selv om det ikke da ville være larest simpelthen å sitte stille i sin stue og ikke mosjonere. Dette gjelder kanskje for mennesker som ikke er utsatt for noen særlig påkjenning. De aller fleste mennesker vil dog reagere på konflikter og andre former for stress med den indre reaksjon vi kaller nervøsitet. Det vil si at de får angst i sinnet og spenning i kroppen. I disse tilfelle har Schneider vist at blodets koagulasjonsevne øker når man blir utsatt for en ubehagelig samtale, mens den holder seg jevn hvis man bare snakker om hyggelige ting. (Etter H. G. Wolff, Stress and Disease, Springfield, U.S.A., 1953.)

Dette underbygger derfor den tidligere teori at stress er farlig for folk som har tendens til å få hjerteinfarkt, idet de under en følelsesmessig reaksjon kan risikere å få frigjort sitt lager av koagulasjonsfremmende stoffer.

«Wisdom of the Body» er altså hensiktsmessig bare hvis vi daglig bruker kroppen vår i vårt ansikts sved. Bruker vi kroppen sjelden, vil den økede koagulasjonstendens ved muskelanstrengelse og stress virke mot sin hensikt og kan drepe individet.

Enkelte leger, bl. a. professor Ole Jacob Broch, har hevdet at stress ikke er sykdomsfremkallende. I Tidsskrift for Den Norske Lægeforening nr. 4, 1964 uttaler han: «Skulle stress ha hatt en vesentlig betydning er jeg redd at jeg for lengst hadde ligget under torven.» Til dette er å svare at Broch er kjent for at han mosjonerer mere enn de aller fleste mennesker og tross sine 57 år er han sprek som en ungdom.

For oss som skal forebygge belastningssykdommer, er de ovenfornevnte forskningsresultater viktig, idet vi altså trygt kan tilrå eldre mennesker mosjon, når dette bare skjer daglig. Fysioterapeuten behøver heller ikke være redd for å belaste eldre mennesker når de ikke har hjertesvekkelse. Det gjelder bare at de oppøver formen sakte og siden holder den daglige dose av mosjon ved like. (Dette gjelder også dem som har hatt hjerteinfarkt.)

Konklusjonen blir at vi må svare ja på de spørsmål jeg stillet i begynnelsen. Etter vitenskapens nåværende standpunkt i dag, er det farlig å la være å mosjonere, men enda farligere er det å mosjonere bare om søndagen.

Kan linolensyre forebygge hjerteinfarkt?

Ved Tromboseinstituttet har man påvist at den umettede fettsyre, «linolensyre», har en meget stor evne til å nedsette blodets koagulasjonsevne og tendensen til trombosedannelse hos forsøksdyr.

Professor Owren understreker at disse undersøkelser over linolensyrens virkning på blodets koagulasjonsevne foreløpig bare er en arbeidsteori som bygger på eksperimenter. Han ser frem til at det i fremtiden blir gjort en rekke undersøkelser på pasienter.

Det er mulig at den lave trombosetendens i Gudbrandsdalen kan forklares ved at bøndene der spiser en kost med meget linolensyre. Det var morsomt å høre at vår gamle kjenning fra Helse og Arbete, prof. Karvonen, Helsingfors, var en av dem som allerede hadde nådd resultater ved å gi folk en kost som inneholdt linolensyre. Linolensyre finnes i soyaolje, melk og smør, men hittil i liten grad i margarin. Tidligere ble man advart mot å spise smør og ble tilrådt å spise margarin som hadde flere umettede fettsyrer. I dag advares man mot å spise margarin inntil denne en gang i fremtiden blir tilsatt linolensyre. Owren fremhevet at linolensyrens virkning er avhengig av den totale mengde fett i kosten, som bør holdes på et lavere nivå enn hittil.

Det er dog ikke tilrådelig å leve på for mager kost, antakelig fordi man tar vekk meget av den linolensyre som finnes i kostens fettstoffer. Således hadde Owren observert at enkelte mennesker med streng fettfattig diet i sitt blod hadde en stor koagulasjonsevne.

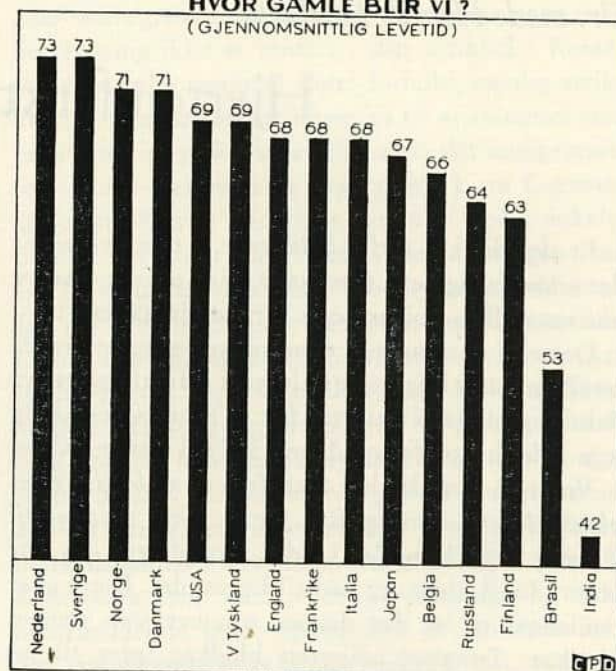
Brød er også en meget viktig kilde når det gjelder å få tilførsel av linolensyre, men dessverre blir ofte selve kimen malt bort for å få brødmelet fint nok.

I Norge har man nå av linolje (malerolje) fremstillet et preparat (Aurol) som ligner tran, men smaker bedre. En liten skje pr. dag (5 g) er nok til å holde blodets koagulerende evne nede på et medisinsk forsvarlig nivå.

NORGES FOLKEMENGDE —

1/2	1801		883 487
31/12	1865		1 701 756
3/12	1900		2 340 032
1/12	1930		2 814 194
1/1	1964		3 680 622
Av disse bor 2 268 559 i bygdene og 1 412 063 i byene.			

HVOR GAMLE BLIR VI ? (GJENNOMSNITTLIG LEVETID)

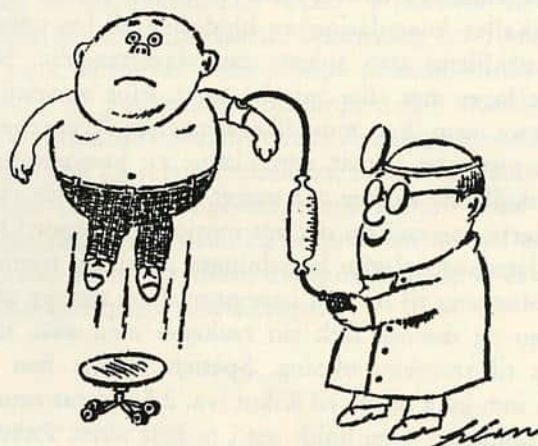

Det er ikke et menneske som vet hvor gammel man blir. Statistikker prøver imidlertid å undersøke hvor gammel en baby kan ventes å bli, dette blant annet på basis av levetiden ved dødsfall. I vår statistikk gir vi disse beregnede leveår for de forskjellige land.

Sverige og Nederland står på toppen i verden, 73 år er altså den høyeste gjennomsnittlige levetid som man kan nå, selv om det er titusener av mennesker i disse landene som blir mye eldre enn disse 73 år.

Derfor er tallene også gjennomsnittet.

HOS BEDRIFTSLEGEN

—Det ser ut som De har høyt blodtrykk, Pedersen.

Nytt fra idrettsfronten

Ved Helge Sørle

Håndball - Damer

Vårt damelag startet i år i håndballserien innendørs for første gang. Det begynte lovende med god oppslutning på treningen. De gode resultatene er heller ikke uteblitt. Et par tap ble det i begynnelsen, men de resterende kampene er endt med seire til vårt lag.

Tabellen pr. 1.2.65 viser at laget ligger på en pen 2. plass. Dette er en meget god prestasjon og jeg håper framgangen fortsetter.

Avdeling B:

Odlo	6	5	1	0	19—5	11
Siemens	7	5	0	2	54—27	10
Oslo Lysverker	6	4	1	1	42—27	9
Rikshospitalet	5	4	0	1	32—17	8
F. Selmer	6	3	2	1	15—15	8
Storm Bull	7	3	2	2	32—33	8
Shell	7	2	0	5	31—35	4
Siporex	5	1	1	3	9—19	3
Creditbanken	6	0	2	4	11—23	2
Radiovisjon	6	0	2	4	9—28	2
Oslo Sporveier	5	0	1	4	13—35	1

Følgende spillere er benyttet:

Karin Ingebregtsen, Tove Madsen, Turid Mohr, Unni Kristoffersen, Berit Ruud, alle fra Sandakervn. 33 c. Grete Bakken, Bjørg Bakstad, Britta Westgård, Berit Diserud, Karin Eriksen, alle fra Amtm. Meinichsgt. 15. Unni Gundersen, Edith Bøhleng, Jorunn Bøe, alle fra Rosenkrantzgt. 11.

Disse resultatene er oppnådd:

SIEMENS—OSLO SPORVEIER	12—1
» —OSLO LYSVERKER	9—14
» —ODLO	1—3
» —SHELL	8—6
» —CREDITBANKEN	6—1
» —RADIOVISJON	10—0
» —RIKSHOSPITALET	8—3

Håndball - Herrer

Etter en middels god utendørsesong meldte vi laget på innendørs med håp om bedre resultat. Vi håpet ikke forgjeves, tabellen pr. 1.2.65 viser at laget toppe, riktignok med 2 kamper mer spilt enn lag nr. 2 og 3, men med 3 poengs ledelse. Det må sies at guttene har gjort en helhjertet innsats, og hele 17 spillere har vært benyttet. Disse er:

Ole Jacob Løken, Halvor Glenne, Øystein Aslesen, alle fra Sandakervn. 33 c. Trond Nilsen, Hans

Jørgen Forberg, begge fra Amtm. Meinichsgt. 15. Dagfinn Thune, Arne Holt, Kaj Varly, Yngvar Bøhleng, Leif Slåttsveen, Knut Bakken, Svein Torud, alle fra Rosenkrantzgt. 11. Bjarne Ruud Johansen, Svein Kopperud, Roy Hammer, Knut Skjellhaug, Helge Sørle, alle fra Rosenborggt. 19.

Avdeling C:

Siemens	10	8	1	1	106—71	17
Radionette	8	7	0	1	122—79	14
Elkem	8	7	0	1	105—68	14
Shell	9	5	0	4	104—100	10
Norges Brannkasse	8	4	0	4	51—41	8
NKL	8	3	1	4	71—76	7
Kildahl	8	3	1	4	90—102	7
Oslo Lysverker	7	3	0	4	46—52	6
Rikshospitalet	8	2	0	6	46—74	4
DBO	7	1	1	5	57—66	3
Capp-klubben	6	1	0	5	41—71	2
Ford Motor 2. lag	7	1	0	6	46—78	2

Følgende resultater er oppnådd:

SIEMENS—RIKSHOSPITALET	8—5
» —ELKEM	12—13
» —KILDAHL BOKTRYKKERI	13—13
» —NORGES BRANNKASSE	9—8
» —CAP-KLUBBEN	10—4
» —SHELL	13—8
» —DBO	15—11
» —FORD MOTOR II	12—5
» —RADIONETTE	14—13

Nyttårscupen

Steen & Strøm arrangerte årets nyttårs-cup for herrelag. Det deltok 56 lag, og vi ble plassert i en pulje hvor lagene, bortsett fra vårt, spiller i 1. divisjon. Vi hadde ikke store håpet da vi i 1. runde ble satt opp mot Posten, men vi nådde helt til kvartfinalen. Vi beseiret Posten med 12—6.

I annen runde møtte vi mange års 1.-divisjonsmestrene Aftenposten. Det var ikke mange som levnet 3.-divisjonslaget Siemens en sjanse, men mot alle tips endte kampen uavgjort 7—7, og straffekastkonkurransen endte i vår favør. Dermed var vi nådd kvartfinalen. Motstanderne ble Holtan & Sønn som i dagens 1. divisjon ligger på annenplass etter Aftenposten. Det var tydelig at guttene begynte å bli slitne, men vi gikk av banen med kun 1 måls tap. En meget respektabel innsats.

Siemens fotballag

Lagets kaptein, Tormod Hyving, med statuetten som fotballaget vårt vant i Elektromontørenes cup 1964

Siemens fotballag var i meget god form i 1964 og gikk ubeseiret gjennom Elektromontørenes Forenings årlige turnering hvor det ialt deltok 15 lag. En overordentlig flott prestasjon som fortjener all honnør og laget har all ære av sin innsats og seiersvilje.

Oppmannen håper derfor at alle idrettsutøvere i firmaet vil gå inn for sesongen 1965 med samme iver og glød som forrige år!

Håndball og mosjonstrening

Håndballtreningen foregår på Sagene skole hver fredag kveld. Damene begynner kl. 17.00 og holder på en og en halv time. Herrene begynner da ca. kl. 19.00. Fra begynnelsen av 1965 var herrene så heldige at de fikk disponere svømmehallen en liten stund etter trening. Dessverre har damene ikke fått anledning til dette ennå.

Vi trener ikke bare med henblikk på håndball, men hvem som helst som ønsker mosjon kan være med. Fremmøtet er som regel godt. Vi har vært opp til 17 damer og 25 herrer på én treningskveld, men vi ser gjerne at nye interesserte slutter seg til.

Vi kan love harde, men *hyggelige* treningskvelder og kamper.

Bandy - nytt

Kampene kom sent i gang i år p.g.a. dårlige isforhold. De gode resultatene fra i fjor har stimulert guttenes interesse, og til i dag er det benyttet 16 spillere mot i fjor 12 spillere for hele sesongen.

Resultatene er like gode i år etter 3 treningskamper og 3 seriekamper.

Treningskamper:

SIEMENS—GRØNDAHL & SØNN	7—5
» AMV	3—0
» —HAMAS	7—1

Seriekamper:

SIEMENS—RADIONETTE	2—0
» —SAS	3—0
» —K. LUND	7—0

FOTOINTERESSERTE I S/O SE HER

Hvis det skulle vise seg å være interesse for det, vil det bli satt i gang en enkel service-virksomhet. Fotointeresserte som har interesse av dette, kan melde ifra til TM, telefon 374.

Ved et stort jubileum i en av de engelske besiddelser kom dronningen på besøk. Øyas prinsesse møtte frem for å hilse dronningen velkommen.

- Jeg har også engelsk blod i mine årer, sa prinsessen.
- Det var hyggelig å høre, svarte Hennes Majestet.
- Jo, det har seg slik, svarte prinsessen, at min oldefar engang spiste opp en engelskmann.

— Hør her, Per, sier fru Pedersen til sin lille sønn. Hvorfor vil du ikke kysse tante Hanna som er så snill mot deg?

— Jeg tror ikke at hun er så snill, svarte lille Per. For da far forsøkte å kysse henne i går så gav hun ham en ordentlig ørefik.

To herrer sto og snakket sammen.

— Se der går Nilsen, sa den ene. Han har nettopp fått avskjed fra jobben sin.

— Hvorfor det?

— Jo, han gikk en tur med sjefens kone.

— Man kan da ikke gi mannen avskjed for det.

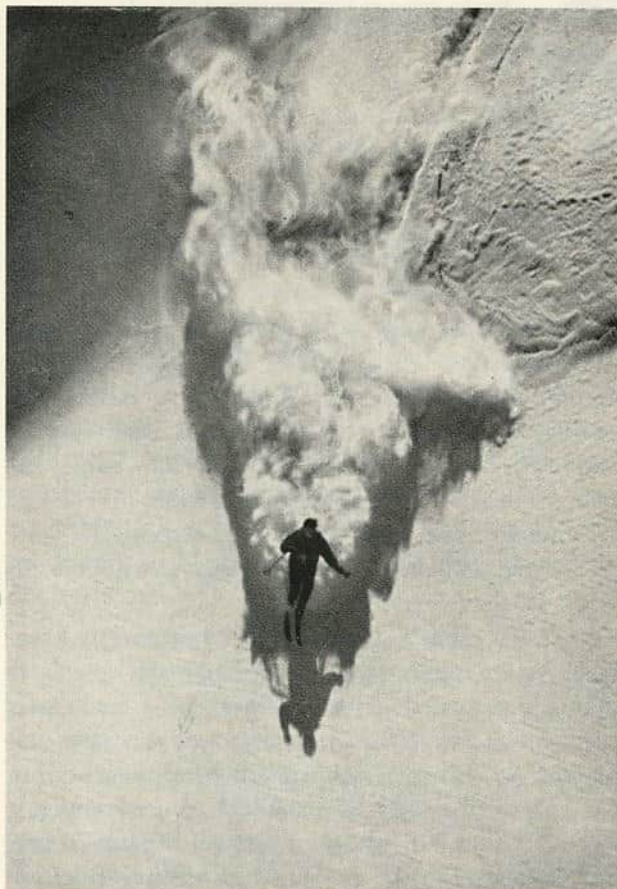
— Jo, han gikk for langt.

Stoff til neste nummer av avisen

må sendes redaktøren

innen 25. april 1965

Hilsen fra vidda

Jeg står i sol, blåst og snø og ser utover en milelang vidde. Dagen er som en drøm i hvitt og sol, og innover ruver tinder og skar som ligner digre sukkerbiter, og jeg føler meg plutselig så uendelig nær himmelen. Luften er som champagne. Det rent sprudler i en. Herregud, hvor en føler seg uendelig lett til sinns. Glemte er asfalt, skrik av trikker, fellesmarked og kaféers sus og støy, pluss hverdagens gretne mennesker.

En rypeflokk flyr plutselig opp og farer som hvirvlende nøster og blir borte bakom skaret. Det dirrer av liv i luften lenge etter at de er forsvunnet.

Jeg lener meg til skistavene og lar solen brune meg. Et par mennesker suser nedover fjellsidene derborte og farer inn i det fagre eventyret. Trass i kulden ligger det fornemmelse av vår i luften, og på den øverste vardetoppen er det bare flekker som viser grå mose. Der kommer noen ullne filler igjen. Det er atter rypeflokken som flyr avsted. Nå er de trygge. Ingen hund jager dem, og ingen truende geværpipe peker mot dem.

Her står jeg altså, lille ensomme menneske, og føler at livet likevel kan beruse en med naturlige

midler. Jeg er fullstendig lykkelig. Lykkelig over å være til at det ennå finnes fredeligere steder i en krangete verden.

Solskinnet over den sprø skaresnøen legger en demper over naturens storslagne villhet og skaper gylne sekunder i et hav av snø og sol. Det hele er nesten uvirkelig. Langt i det fjerne larmer store byer, menneskene jager og stimer, maskinene suser og det er ingen fred å finne noe sted. Men her . . . I denne hvite verden ligger en fortryllelse som maktstjeler en, som får en til å synes at verden likevel er deilig og fredelig.

Jeg tar godt tak om stavene, merker at solen svir i ansiktet og kjenner duft av god solkrem i varm hud og går videre. Like derborte er det en skrå helling og jeg lar det stå til utover. Det hviner for ørene og snøen spruter om en . . .

Hei, hvor det bærer avsted, så en mest mister pusten. Og det er som fjellviddas gryende vår seiler omkapp med meg. For da jeg kom ned fra vidda, brånte det i den sydvendte hellingen, og stivnet, brunsvart lyng tinte opp . . .
ek.

Løsning på premieoppgaven i nr. 4

Svar på rare oppgaver:

1) Den som bærer en rubin er beskyttet mot pest og gift — den jager bort sorger og triste tanker og blir i India regnet for «edelstenenes konge»! Ved forestående ulykker mister rubinen sin glans og fargeprakt!

2) Enhver synger med sitt nebb.

3) Sjeik — halback — shah — sjiraff — idiot — reservelege — menneskeeter.

4) FRISØR (FR I SØR).

5) ELLINOR (L I NORD).

På denne oppgaven kom det ikke inn noen riktige løsninger, så den var kanskje i vanskeligste laget.

Fru Eriksen er meget nøyeregnende når det gjelder penger og kontrollerer stadig sin manns pengeforbruk.

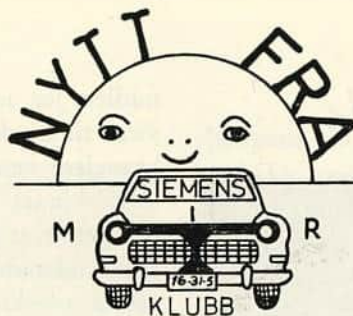
Men en dag kom Eriksen hjem i strålende humor.

— Jeg har vunnet 5000 kroner i tipping, sa han, enda jeg bare tippet for en krone.

— Vel, sier fru Eriksen, det er vel og bra. Men er det tillatt å spørre deg hvor du fikk den kronen fra?

Hjertelig takk for gaven jeg fikk ved min fratredelse i firmaet.

Brita Enersen.

Gigantisk apparat hjelper ved bilulykker i utlandet

En stor Mercedes raser nord-over i Sør-Sverige et sted. I bilen sitter 2 personer som sammen har vært på reise i Italia. Om bare få timer skulle de være hjemme i Norge. Men det gikk ikke helt bra — Mercedes'en kolliderer front mot front med en annen bil. Den ene i vogna ble drept, den andre innbragt på sykehus — hardt kvestet. Heldigvis er ikke Sverige det verste landet når noe slikt skjer — samarbeidet med Norge er meget godt, men enkelte problemer blir det likevel.

Her er det Norsk Automobil Forbund kommer inn i bildet med en spesiell reiseforsikring som hjelper en på alle måter. For å ta eksemplet fra Sverige, mannen som overlevde kollisjonen blir liggende på sykehus i seks uker — for hardt skadd til å flyttes. Så kommer den dagen legene sier han kan reise hjem til Norge — ikke frisk, det dreier seg bare om overflytting til norsk sykehus. Et fly spesielt innredet for syketransport henter mannen, med flyet følger foruten medisinsk utstyr av beste standard også en sykepleierske og om nødvendig en lege.

Vel framme på Fornebu — blir mannen hentet i ambulanse og kjørt til sykehuset, legen og sykepleiersken følger med.

Den kollisjonsskadd bilen blir også hentet hjem på reiseforsikringens regning.

— Hvordan virker egentlig denne reiseforsikringen? Vi spør Helga Høva i NAF.

— Forsikringsordningen er kommet istand gjennom et samarbeid mellom NAF og våre tilsvarende organisasjoner i Sverige og Danmark på den ene side og det danske redningsselskapet Falck på den annen. For en relativt beskjeden pengesum vil en være hjulpet i nesten alle uforutsette situasjoner som måtte oppstå på en utenlandsreise. Om ulykken skulle inntreffe, er en sikret gratis ambulanskjøring og hjemsendelse på den beste måten, hvilket i praksis vil si den måten legene foreskriver. Dersom hjemreisen kan skje med offentlige kommunikasjonsmidler betaler forsikringen — ERA som den kalles — ekstraavgiftene ved dette. Dersom bilen kan repareres innenfor forsikringens tidsrom, vil på visse

vilkår utleiebil stilles til disposisjon. En tilleggsforsikring dekker alle utgifter, legehjelp, medisiner, sykehusopphold og tannlege dersom dette er nødvendig, men årsaken til sykdommen behøver ikke nødvendigvis være trafikkuhell. Dersom bare føreren av bilen blir syk, og ingen kan kjøre bilen hjem, vil en sjåfør fra Falck bli stilt til disposisjon.

— Men hva med bilen, det kan vel bli store utgifter på denne også?

— I det tilfelle dekker ERA utgiftene til kranvogn og en times reparasjon. Reservedeler må en selv dekke, men ERA setter alt inn på å fremskaffe nødvendige deler, om nødvendig sendes delene gratis med fly. Bilen blir også sendt hjem uten utgifter for våre medlemmer dersom dette er nødvendig.

— Til slutt vil jeg bare få nevne litt om en spesiell kreditt-ordning. Vi dekker naturligvis ikke bilreparasjoner, men alle som tegner denne forsikringen får med seg et «kredittbrev» som kan brukes som betalingsmiddel i bestemte tilfelle. Disse pengene er å betrakte som et lån og må betales tilbake når en kommer hjem. Kredittbrevet kan brukes ved uforutsette reparasjoner, juridisk og teknisk bistand og forskjellige andre ting, sier Høva.

(Arb.bladet.)

Transistor-tenning

Motorklubben har 1 kompl. sett til salgs til selvkostende. Henv. Paulsen, telf. 392. Samtidig meddeles at Transistor-coils nå er å få hos Torshov Auto, Rosenlundgt. 9.

Bokholder Hansen hadde invitert sin sjef og hans kone til en liten selskapelighet, og husets sønn var som vanlig til stede. Da de satt ved pølsteren og snakket hyggelig sammen skålte verten for sjefen og hans kone.

Lille Ole, sønnen i huset, blandet seg stadig inn i samtalen, og så sa han henvendt til sjefen.

— De må være meget gla i dyr?

— Hvordan det? ville sjefen vite.

— Jo, for far'n min sier at De bruker en masse penger på hester, hunder og på den vesle rypa som De har på kontoret.

Julesammenkomsten

Den 10. desember 1964 fant firmaets julesammenkomst sted i Handelsstandens lokaler. Fremmøtet var kanskje større enn vanlig, da meget tydet på at noe ville denne festen komme til å skille seg ut fra de tidligere. Spesielt var det hyggelig at så mange pensjonister var møtt frem. Vi visste at det var siste gang direktør Jemtland skulle holde hovedtalen, og den ville alle gjerne høre. Det ble imidlertid ingen avskjedstale, men en humorfylt tale til gjestene og en utredning av de spørsmål som har beskjeftiget mange av oss i den senere tid. Direktør Jemtland overbrakte en hilsen fra direktør Heyerdahl, som på grunn av sykdom dessverre ikke kunne være til stede. Det ble besluttet å sende ham et telegram fra festen.

Festkomitéen, bestående av overingeniør Eger, frk. Steen og Grefstad, hadde utført et meget godt arbeid, og alt forløp mønstergyldig. Festkomitéen høstet megen ros for sitt strev. Man festet seg ved at sangheftene blir bedre for hvert år, og sangene var nye av året, for det meste forfattet av J. Iversen, men også av frk. I. Søyland og herr Gangar Whist, som alle fikk sterkt bifall for sine bidrag til festen.

Menyen var god og serveringen gikk knirkefritt. Direktør Waage takket på pensjonistenes vegne, og frk. Søyland takket herrene for deres eksistens i en morsom, versifisert tale. Til slutt takket Rolf Malm for maten, og man kunne begi seg inn til kaffen. Stemningen var høy, man skålte og hygget seg med sine kolleger. Firmaet hadde stillet til disposisjon flotte gaver som ble loddet ut, og loddtrekningen ble foretatt av fru direktør Jemtland. Jan Hyving underholdt med et par sanger, som vakte stor begeistring. Så svinget man seg i dansen, og damene var i strålende form, for de er vel aldri slik i vinden som på Siemens' julefest.

Av frk. Søylands tale for herrene hitsettes:
En hjelpende hånd, et smil, et nikk,
et kyss i farten du kanskje fikk,
en kompliment, en vits, en befriende latter,
nei, alt annet blir nok bare surrogater!
Det er ikke skryt, og det kan ikke overdrives
at mannen har del i at vi alle trives.
Så la oss takke ham for hverdagens fargeklatt
og for alle årene vi sammen har hatt!

Festdeltager.

Ing.
Arne Jespersen
går av

Da Arne Jespersen ved nyttårsskiftet gikk over i pensjonistenes rekke, kunne han se tilbake på en lang arbeidsdag i firmaet, nemlig over 40 år. Alle vi som har hatt med disponent Jespersen å gjøre takker ham og ønsker ham mange gode år fremover.

Jespersens tjenestetid er praktisk talt den samme som Stavangerkontorets levetid. Stavanger distrikt hørte tidligere til Bergensavdelingen. Allerede i 1916 overveiet ledelsen å opprette et eget organ for Rogaland og den vestlige del av Vest-Agder, men planen ble først gjennomført i 1922. Da ble den reisende, som hadde det sydlige Norge som område, etablert fast i Stavanger, og da vedkommende selger — Robert Jansen — naturligvis skulle være mest mulig på farten for å opparbeide et tidligere nokså forsømt distrikt, måtte han ha en assistent og kontormann. Denne mann måtte helst ha bransjekunnskap og dessuten et godt lokalkjennskap. Stillingen passet utmerket for Arne Jespersen, som innfødt Stavangermann og med tidligere praksis i bransjen der.

Fra 1927 overtok Jespersen ledelsen av kontoret og i 1948, da Stavangerkontoret ble eget selskap, ble han utnevnt til disponent.

Forretningsforholdene i disse 42 år har vært meget skiftende. Der var mange magre år, men Jespersen har alltid representert firmaet på en verdig og aktiv måte og har derfor alltid kunnet glede seg over å ha firmaets fulle tillit.

En stor glede må det være for ham at han har en sønn, som nå fortsetter hans arbeide, og derved vil Jespersen også fremover ha en viss kontakt med virksomheten.

Når jeg med det ovennevnte har beskjeftiget meg med Stavangerkontorets utvikling, må jeg få nevne at jeg i sin tid ble ansatt i firmaet for å begynne dette kontor, men utviklingen ville det annerledes.

Jeg, og mange med meg, vil beholde i erindringen disponent Jespersens personlige taktfulle elskverdighet og hans gode samarbeidsvilje.

D. W.

Churchill-anekdoter

Vår senior innen Siemens Norge A/S, direktør F. Heyerdahl, har fortalt oss at han under krigen ofte var i Tyskland, hvor han i sin egenskap av president for Norges Røde Kors hadde mange merkelige og vanskelige caritative oppgaver. Da det var livsfarlig for tyskerne å uttale seg om Hitler og alt hans uvesen, blomstret den såkalte hviske-kampanje så meget sterkere, og vi gjengir noen slike hviskevitser som dir. Heyerdahl har oppsnappet:

1. Hitler, Stalin und Churchill können sich über ihre Ziehle nicht einigen und beschliessen, den lieben Gott als neutralen Schiedsrichter anzurufen. Gott fragt Hitler: «Also, was willst du?» Hitler: «Ich will die Vernichtung des Bolschewismus!» Gott zu Stalin: «Und was willst du?» Stalin: «Ich will die Vernichtung des Nationalsozialismus!» Gott zu Churchill: «Und was hast du für einen Wunsch?» Churchill: «Ich schliesse mich den Wünschen meiner Vorredner an.»

2. Jemand kommt in ein Lokal und fordert an der Theke ein Glas Bier. Aber es gibt kein Bier. «Kein Bier? Das ist ja zum Kotzen, und alles wegen dem einen!» Darauf fordert er Zigaretten. Sie sind ausverkauft. «Keine Zigaretten, das ist ja zum — — —. Und alles wegen dem einen!» Darauf forderte er ein Brötchen. Aber es gibt in diesem Lokal nichts zu essen. «Nichts zu essen, das ist ja zum — — —. Und alles wegen dem einen!»

Das wird zwei Volksgenossen zuviel, und sie schleppen ihn auf die Wache. Der Wachtmeister fährt ihn an: «Das sind ja ganz schlimme Äusserungen. Wen haben Sie gemeint?» Der Mann zuckt die Achseln. «Wen soll ich gemeint haben, Churchill natürlich!» Der Wachtmeister: «Ach so — natürlich — hm hm, Churchill. Dann ist es gut. Sie können gehen.»

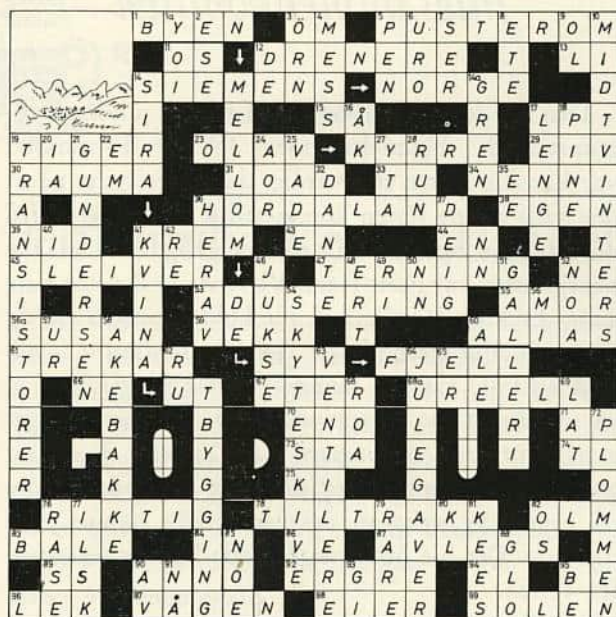
An der Tür dreht sich der Mann um und fragt unschuldig: «Ja, sägen Sie mal, Herr Wachtmeister, an wen haben Sie eigentlich gedacht?»

3. Hess sei auch Churchill vorgestellt worden, der ihn gefragt habe: «Sie sind also der Verrückte?» Worauf Hess antwortete: «O nein, nur sein Stellvertreter.»

4. Der Stellvertreter des Führers, Rudolf Hess, war der einzige, dem die Invasion der Insel gelang.

Disse Churchill-vitsene har ikke tidligere sett dagens lys i Norge.

Løsning på julens kryssordoppgave

Det ser ut til at leserne liker kryssordoppgaver. Vi fikk inn en mengde løsninger på oppgaven i julenummeret, fra alle landets kanter, men det var dessverre bare 9 riktige.

Loddtrekningen ble foretatt av Tore Berg og Henning Goborg, og de heldige var:

Fru Nelly Ellefsen og sjåfør Einar Dahl.

Vi takker for den store interessen og gleder oss over at så mange følger med i avisen.

— Neida, vi tar det ikke så nøye med arbeidstiden her i firmaet. De kan komme når De vil, før kl. 8,30, hver morgen, og gå når det passer Dem, etter klokken 16,15.

TRONDHEIM

Medarbeider i S/T Knut Petersen

Siemenslagets årsfest

Direktør Bottheim overrekker frk. Kristine Lie Norges Vels Fortjenstmedalje i sølv.

Lørdag den 23. januar kom det en hel masse mennesker pr. bil og tilfots i retning av Hotell Prinsen i Trondheim. Merkelig å se så mange smilende og tilfredse folk en sur januarkveld, især når snoen fra havna bet i ansiktene. Det var bare lutter smil å se fra den lange skare av kvinner og menn som forsvant inn i hotellet. Det var nemlig Siemenslagets årsfest som skulle gå av stabelen og hele 270 mennesker skulle samles i den store sal, til fest og glede. Merkelig hvor annerledes menneskene blir når dagen dør og kvelden kommer og en møtes til hygge og kos.

Etter cocktailen gikk man inn til det festlig dekkede bordet under full musikk, og fra toastmasteren ønsket velkommen til ing. Melkild takket for maten, var stemningen høy hele tiden. Direktør Bottheim talte om «rikets» tilstand, og hadde etter sin tale den glede å overrekke frk. Lie Norges Vels Fortjenestemedalje i sølv og på applausen som fulgte

merket man at medaljen var vel fortjent og at frk. Kristine Lie var en meget populær dame.

Og så fulgte det slag i slag. Kaffe avec i alle saler og ingen plass var tom. Så var det underholdning, og så fulgte dansen med swing, twist, reinlender og wienervalser.

I det hele tatt var stemningen så høy at maken til fest skulle en lete lenge etter. Festkomitéen har all grunn til å være fornøyd, for så knirkefritt arrangement er det sjelden å være vitne til.

La oss slutte med siste vers som damene sang til mannens pris:

*Her på Siemens er det mengdevis av disse barske
menn
og de fleste vil nok ganske sikkert kjenne seg igjen
på sitt arbeid er de he-menn — men når kvelden
stunder til
blir de kona underdanig og blir hensynsfull og snill
så hver mann i vår bedrift
som er ungkar eller gift
både han som kalles trofast og den mann som går
på vift
vil vi prise dem i kveld
for hver liten bagatell
som gjør denne typen mennesker så ganske spesiell.
E. K.*

Nye produkter

I vår tid gjelder det stadig å finne på noe nytt, og, fremfor alt, bedre enn det som allerede finnes. Vi i Siemens har gleden av å tilhøre et globalt firma som er blant de fremste i vår bransje også hva teknikk og tekniske nyvinninger angår. Her i Norge deltar vi i dette arbeid. Våre bryterkonstruksjoner, blant annet, er anerkjent innen Siemens-konsernet og av dets kunder verden over. Andre produkter kunne også nevnes.

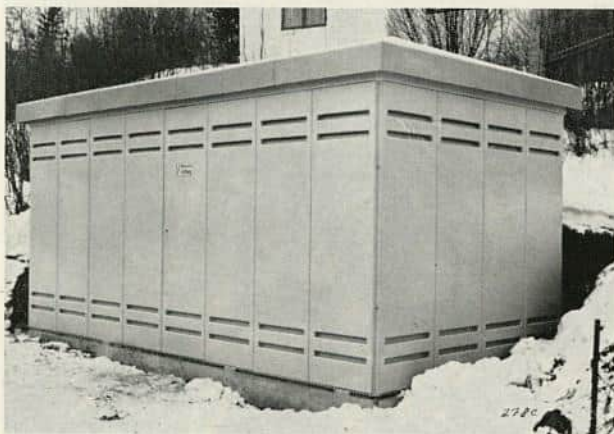
Visste våre lesere at vi i løpet av ca. 1½ år har introdusert på markedet SIEMENS TRANSFORMATORKIOSK bygget av ferdigelementer i glassfiberarmert polyester? Vår tids mest populære materiale har vi tatt i bruk i små hus for beskyttelse av transformator og høy- og lavspontanlegg i kraftforsyningen. Delikat utførelse og design, stor mekanisk styrke og intet vedlikehold er de faktorer som teller.

Vi kan videre peke på viktige fordeler ved planlegging av nyanlegg, slik som fleksibel konstruksjon med muligheter for utvidelse, flyttbar uten større vanskeligheter og meget lav transportvekt.

Siemens, Erlangen, har fått levert de første prøvekiosker. En av disse ble stilt opp i et prøvefelt og undersøkt nøye. Rapporten er meget positiv og lover godt. Den samme rosende omtale fikk den første kiosken i Sverige, hvor den er godkjent av Elektriska Inspektoratet, og det er gitt grønt lys for markedsføringen av kiosken der.

Vår leverandør av elementene er Plastkonstruksjoner, Skodje. Det er nå under oppføring et nytt fabrikkbygg der som vil gi større kapasitet, slik at vi bedre kan dekke etterspørselen.

I forbindelse med transformatorkioskene har vi utviklet og markedsfører en ny type prefabrikerte cellearrangement i varmforsinket profiljern for høyspontanlegg. Disse har store fordeler montasjemessig og vedlikeholdsmessig. Cellearrangementene produseres ved sterkstrømfabrikken i Trondheim. G. H.

Transformatorkiosk type 5. 2,6 x 5,2 m.

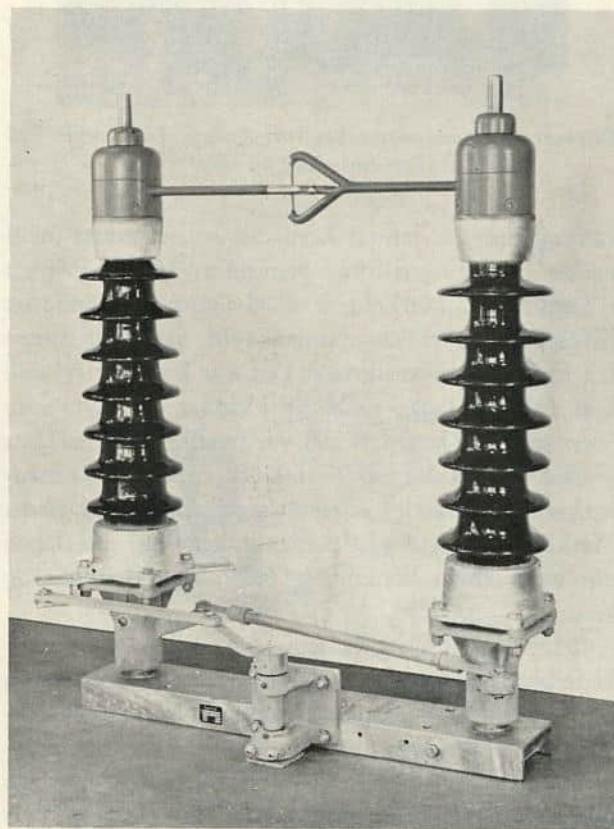
Eksportmarkedet

Gjennom SSW, Erlangen, mottok vi for kort tid siden en betydelig bestilling på høyspente friluftsbrytere. Denne gang er kunden ETHIOPIAN ELECTRIC LIGHT AND POWER AUTHORITY, ADDIS ABEBA, og det er brytere for 72,5 kV og 145 kV-anlegg i stasjonene Koka, Kaliti og Awash, tilsammen brytere for ca. 0,9 mill. kroner. Det er berettiget håp om lignende oppdrag for flere større anlegg som SSW bygger utenfor Tyskland.

En annen hyggelig utvikling på denne sektor av firmaets virksomhet er de første ordrer på 20 kV friluftsbrytere til Finland. SIEMENS SÄHKÖ OY har tatt opp våre brytere på sitt salgsprogram i løpet av siste halvår, og vi har notert ordrer på brytere til en eksportverdi av ca. kr. 100 000,—. Dette er en god begynnelse som lover godt selv om prisen er noe trykket. Foreløpig er det bare en av våre linjebrytere som er markedsført. For tiden gjør vi imidlertid visse endringer av andre brytertyper for å tilfredsstille de spesielle krav i Finland.

Det skulle være store muligheter for en øket forretning på disse produkter både i Finland og ved aktiv innsats også i Sverige.

G. H.

1. Type F. D. 72,5 I 1250.

*Fotoglimt fra
den vellykkede*

*Julefesten
for barna*

Søndmørsk industri

«Sunnmørsposten» gjengir hver dag en artikkel om hva som hendte for 50 år siden. Vår mangeårige agent i Ålesund, Herm. Nakken, har sendt oss et utklipp han mener kan ha interesse, og som vi gjengir nedenfor.

Hoteleier Karl Mjelva i Geiranger skaffet sig for flere aar tilbake et elektricitetsverk. I de sidste aar har han eksperimentert med konstruktionen av forskjellige slags ovner og varmeapparater. Saaledes har han selv utstyrt hotel «Union» med elektriske varmeapparater, kokegreier og elektrisk badeovn.

I sommer utstilte hr. Mjelva en elektrisk bakerovn og en do. badeovn i Kristiania. Folk, som saa disse i virksomhet, syntes overmaate godt om dem. Begge blev solgt til hr. Johannes Faale, Høvik pr.

Kristiania. Efter at hr. Faale har hat disse ovne i bruk, har han bestilt et elektrisk apparat for rensing av melkespand.

Dette apparat er noget aldeles nyt, idet man bruker ophetet luft til at rense og tørre spandene med. De trær istedenfor de ældre apparater, som utførte dette ved hjælp av het damp. Det nye apparat dræper alle bakterier.

En baker, som har brukt hr. Mjelvas elektriske bakerovn henimot et aar, uttaler, at denne er de vanlige bakerovner fuldstændig overlegne med hensyn til stekningen, liksom den i høi grad letter arbeidet. Nu er der til hr. Mjelva gjennom det verdenskjendte firma Siemens Schuckert kommet bestilling paa en elektrisk bakerovn.

Hittil har hr. Mjelva oparbeidet adskillige elektriske ovner og varmtvandsbeholdere, saa at enhver som har anledning til saa billig elektricitet at den kan brukes til varme, vil kunne skaffe sig dem.

I tilslutning til dette forteller Nakken oss ogsaa om et av de aller første E.verk i Romsdals amt, nå Møre og Romsdal fylke.

For 50 år siden var elektrisk strøm noe uforståelig for den almene mann. Nylig avdøde landhandler og hotelleier Knut Maraak i Geiranger husket godt da linjenettet ble strakt i bygda. Det var i Oplendskdal, noen høytliggende gårder i Geiranger. Da var det at kårkonen på en av gårdene satt og spant ull og brukte hjemmelagede stearinlys.

Svigerdatteren sa til henne, at nå burde hun vente med garnspinningen og ikke anstrenge øynene så meget, for til jul fikk de elektrisk strøm og dermed

fint lys. Kårkonen så forundret opp og sa at hun var spent på «dinja gromheita straumen, om den kunne greie å komme seg oppover når det blæs dalavind».

En annen liten historie, ogsaa fra elektrisitetens barndom, er hentet fra Ålvund på Nordmøre. Her lå det første elektrisitetsverk, Reinseth Kraftverk på Ålvundeidet, som leverte kraft til Kristiansund N.

På en gård satt gamlekona og nistirret på langtrådlampen, da sønnen sa til henne: — Du må ikke se så lenge og sammenhengende på lyspæren, det kan skade øynene. Men moren sa at hun satt og undret seg på om når dinja blæra gikk sun, om då Ålvundfossen rann inn i stua.

Akk ja, det var den gangen. De gode gamle dager.

Gratulerer!

40 års jubileum

15.3.65. Haakon Lie, overing.

25 års jubileum

2.1.65. Hanna Fiskenes, kasserske

16.1.65. Sigv. Fredriksen, montør, sterkstr.

50 år

8.2.65. Asbj. Nordmark, siv.ing.

7.3.65. Anders Braa Stene, kontorist, sterkstr.

16.3.65. Paul Lund, verktøymaker

Medarbeider i S/B Bjarne Lyngvær Fotos: J. Gismervik

Julefesten for de små

Siemenslaget gjentok suksessen fra i fjor med julefest for de ansattes barn i «Sangerstuen» kl. 17.00 tirsdag 5.12.64.

Det var først gang rundt juletreet, vi sang med barna og Langhelle spilte til på trekkspill.

Deretter gikk barna til det nydelig dekkete bordet hvor de fikk hatter på, og de koste seg med brus og kaker, som ekte «SIEMENSERE».

Mens småbarna spiste var det dekket til kaffe for de voksne i salongen ved siden av.

Så kom et av aftenens høydepunkter med festlige barnefilmer som høstet stor jubel hos de små.

SÅ KOM NISSENE!

Alle fikk pakker og julenissene danset rundt treet med barna. Stemningen var virkelig stor.

Etter at barna hadde vært med på leker, gikk de trette, men fornøyde, hjem, og alle var enige om at dette var den gøyeste julefest de hadde vært på.

OKH

Avkobling mellom slagene

Et av de fylker som hører til vårt distrikt er Sogn og Fjordane, og det skal tråles av våre reisende ambassadører. Her kan man ikke bare sette seg i bilen og kjøre rundt, men må fint finne seg i å ta hensyn til fergeforbindelsene. Dessuten er det ikke bare tettbygd dette fylket, snarere tvert imot. Det kan derfor bli nødvendig å ta langturer, slik at man blir værende i distriktet lørdag og søndag og må starte på ny frisk mandag morgen. For oss vanlige mennesker, som er vant til å ha helgen hjemme, høres dette kjedelig. Men de herrer Gismervik og Langhelle vet å innrette seg med en pust i bakken og avslapping i helgen. Da kommer instrumentene frem, og i fint vær, som også forekommer her vestenfjells, kan våre representanter finnes i situasjoner som avbildet her.

For barna:

Under den gamle granen — —

Det var engang en gutt som het Steinar, og han var tjenestegutt på en stor gård. En dag ut på vinteren, da snøen var kommet, fikk han bud fra husbond om å dra til skogs og hogge tømmer.

— Jo, det skulle være riktig bra å komme litt ut i skogen, tenkte Steinar og dro av gårde til koia med tømmerlede, hest og en dugelig nisteskrepp.

Det hadde snødd jevnt i flere dager, og det var ingen lett sak å ta seg fram i snømassene, men Steinar var en kraftig gutt, så han kom både godt og vel fram til koia.

Så begynte han å hogge tømmer så det var en lyst å se. Slitsomt var det nok, men krefter ga det også. Best som Steinar drev og slet med ei kjempegran, opplevde han noe rart. Det var ekstra kaldt den dagen, med blå vinterhimmel og nordasno som rent bet i ansiktet. Men han holdt seg god og varm ved å drive hardt på med hoggingen, for arbeid er den beste trøye som finnes, vet dere.

I det samme Steinar svingte øksa for å hogge ned granen, kom en underlig fillekall bort til ham.

— Jeg ber deg så pent, sa kallen, om ikke å hogge ned det treet der.

Steinar skvatt lite grann, naturligvis. Han glante på den rare mannen og syntes han var snodig.

— Granen er blinket og da må den felles, sa han og gjorde seg fast i målet.

— Jeg ber deg så pent enda en gang, fortsatte tuslingen. Vær så snill å la den granen stå, det skal du ikke komme til å angre på.

Steinar la fra seg øksa.

— Det er svært så det er om å gjøre da, sa han, men siden du ber meg så pent, skal granen sannelig få stå der den står for meg. Det er forresten en vakker gran.

— Vakker gran, ja. Det er den vakreste granen i skogen, svarte den gamle mannen, lettere til sinns. Den granen der er kjennetegnet vårt.

— Kjennetegnet? Steinar så ut som et spørsmålstegn.

— Ja, bi litt, så vil du forstå det bedre, sa mannen.

Vips, vaps, så gjorde han et sprett i lufta, så en hallingdøl kunne misunt ham. Han grep fatt i den største greina granen hadde og da hendte underet. Granen seg langsomt overende, og under roten oppdaget Steinar et stort hull som det kom lysilinger fra. Da forsto han med ett. Gamlingen tilhørte tussefolket, og denne granen var merket for huleinngangen deres.

— Det treet skal være i fred for meg, sa Steinar alvorlig og litt redd også.

— Takk skal du ha, svarte karen. Jeg forsto nok

at du var snill og ville høre på meg. Til takk skal du få denne av meg. Han fant fram en øks fra fil-lene og rakte Steinar den.

— Den er slik, ser du, at du kan hogge ned det største treet i verden med et eneste hogg uten å legge krefter til.

Så forsvant han inn i huleåpningen og granen seg på plass igjen og alt var som før. Det var ikke en-gang et spor å se i snøen.

Steinar syntes det skulle være artig å prøve øksa og hogg den i et tre. Treet falt om med det samme han hogg i det. Han gjorde seg ferdig med hoggingen på en time, og det var ikke få tylfter han hadde greid.

Neste dag dro han heim til gården og sa til husbond at nå var han ferdig med hele greia. Det trodde nå ikke husbond videre på, men da han ville ta gutten av dage hvis han løy, dro han selv til skogs for å se etter om det var sant. Han satte store øyne da han så hva gutten hadde gjort.

Maken til flink kar hadde husbond aldri hatt i tjenesten sin, og han la på lønnen. Gutten fikk flere slike jobber, og snart gikk det spurlag om denne mesterhoggeren. Til slutt ble det spurt på kongsgården også.

— Det var riktig bra jeg fikk høre det, sa kongen. Skikk bud på gutten og be ham om å hogge ned den store trolleika som stadig tar av for sollyset til slottet.

Den eika var det fler som hadde forsøkt seg på, ja, nesten alle tømmerhoggere som i landet var, for det ble sagt at det var trolldom i eika og at ingen øks bet på den. Den brakte ulykke også, for ingenting ville gro i slottshagen fordi det kjempestore treet tok all kraften på jorda. Kongen hadde utlovet en stor belønning til den som kunne mestre å hogge den ned, men ingen hadde greid det. Men som sagt, nå ble det sendt bud etter Steinar, og han kom syngende og gla med øksa under armen. Øvde tømmerhoggere lo av denne viktige gutten, og da dagen kom da han skulle hogge ned treet, hadde det samlet seg mange mennesker på plassen for å se på.

Steinar spyttet i nevene, tok øksa og pust, der datt eika som ved et trylleslag. Men samtidig som den falt, ble det et troll-leven under jorda uten like, så en riktig troll-eik hadde det nok vært. Steinar fikk belønningen og dro heim igjen. Nå bygde han en riktig gild gård og brøt opp all stubbmarka og sådde korn i den gilda jorda som ble. Og var det noen vriene røtter som ingen greide, brukte han bare den fine øksa si. For maken til øks fantes ikke i mange kongeriker!

Han ryddet plassen for stubber og røtter og fikk til slutt både hest og krøtter!

E. K.

Personalia

Gratulerer!
40 års jubileum

9.1.65. Rasmus Eger,
overing., sterkstr.

12.1.65. Einar Torres,
regnskapssjef.

26.1.65. Walter Kolborg, ing., sterkstr.

17.2.65. Eyolf R. Engh,
montør, svakstr.

25 års jubileum

12.1.65. Arvid Nordli,
lagerekspeditor.

75 år

11.1.65. Eivind Pløen,
pensjonist.

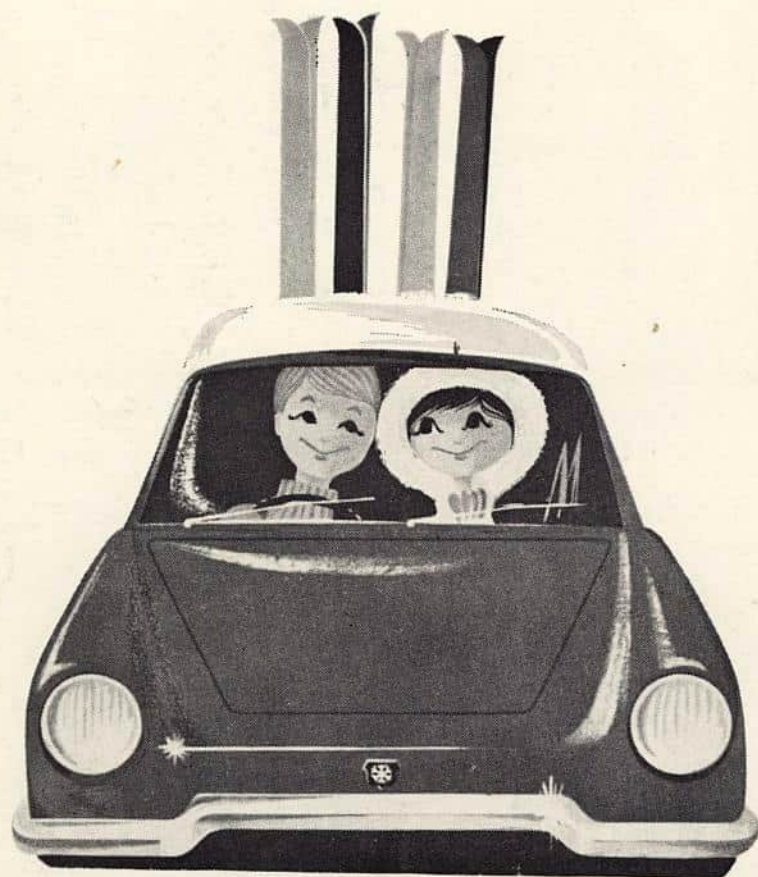
60 år

28.3.65. Johan A. Jahnsen,
montør, sterkstr.

3.3.65. Jacob Wille,
siv.ing., sterkstr.

God Påske!

Uten kildeangivelse er ettertrykk av avisens artikler forbudt.

A.W. BRØGGERS BOKTRYKKERI A/S - OSLO